

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Programı

ALMANYA'DA YAŞAYAN OKUL ÖNCESİ TÜRK ÇOCUKLARININ KARŞILAŞTIĞI
KÜLTÜREL SORUNLAR: KÖLN ÖRNEĞİ

Zeynep GÜÇLÜ

Yüksek Lisans Tez

Ankara, 2023

Liderlik, araştırma, inovasyon, kaliteli eğitim ve değişim ile

Daha ileriye... En iyiye...

Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı

Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Programı

ALMANYA'DA YAŞAYAN OKUL ÖNCESİ TÜRK ÇOCUKLARININ KARŞILAŞTIĞI
KÜLTÜREL SORUNLAR: KÖLN ÖRNEĞİ

CULTURAL PROBLEMS FACED BY TURKISH PRESCHOOL CHILDREN LIVING IN
GERMANY: COLOGNE EXAMPLE

Zeynep GÜÇLÜ

Yüksek Lisans Tez

Ankara, 2023

Kabul ve Onay

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne,

Zeynep G¼ÇL¼ 'n¼n hazırladığı “Almanya’da Yaşayan Okul Öncesi Türk Çocuklarının Karşılaştığı K¼lt¼rel Sorunlar: K¼ln Örneği” başlıklı bu çalışma j¼rimiz tarafından **T¼rkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına T¼rkçe Öğretimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

J¼ri Başkanı	Prof. Dr. Ülker şEN	İmza
J¼ri Üyesi (Danışman)	Prof. Dr. Mehmet KURUDAYIOğLU	İmza
J¼ri Üyesi	Doç. Dr. Filiz METE	İmza

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisans¼st¼ Eğitim, Öğretim ve Sınav Y¼netmeliđi'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki j¼ri üyeleri tarafından / / tarihinde uygun gör¼lm¼ř ve Enstit¼ Y¼netim Kurulunca / / tarihi itibarıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. İsmail Hakkı MİRİCİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼r¼

Öz

Almanya'daki Türk çocukları iki kültür arasında yetişmekte ve buna bağlı olarak iki kültürün izlerini de taşımaktadır. Aile içerisinde kendi kültürel değerlerini; dilini, dinini ve geleneklerini öğrenirken, Alman anaokullarında ise yeni bir kültür, dil ve din ile tanışırlar. Bu çalışma, Almanya'nın Köln–Chorweiler bölgesinde yaşayan Türk çocuklarının okul öncesi (Kita) karşılaştıkları kültür, dil, din ve yaşam tarzı problemlerini betimlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Almanya'nın Köln bölgesinde yaşayan 72 Türk aile ve 14 Türk öğretmen oluşturmaktadır. Karma yöntem olan bu çalışmada, Türk ailelere anket uygulanmış ve çalışmanın amacı doğrultusunda daha kapsamlı bilgiye ulaşmak için 2022/2023 eğitim-öğretim yılında farklı anaokullarında görev yapmakta olan Türk öğretmenlere hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu gerçekleştirilmiştir. Böylelikle bu çalışmada hem nicel hem de nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Türk aileler ile yapılan anketlerden elde edilen veriler SPSS programında betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir ve Türk öğretmenler ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, içerik analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Çalışma sonucu toplanan veriler tablolar halinde gösterilmiş, araştırmanın sonucunda Almanya/Köln şehrinde yaşayan okul öncesi Türk çocuklarının kültür problemleri birebir incelenmiş, alınan veriler değerlendirilerek sonuçlar bağlamında öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Almanya, Kita, kültür, okul öncesi, Türk öğretmen, Türk aile

Abstract

Children of Turkish origin in Germany are growing up between two cultures and, as a result, carry traces of both cultures. Within the family, they learn their own cultural values such as language, religion, and traditions, while in German preschool, they encounter a new culture, language, and religion. This study aims to describe the cultural, linguistic, religious, and lifestyle issues faced by Turkish-origin children in preschool (Kita) in the Cologne-Chorweiler region of Germany. The study group consists of 72 Turkish families and 14 Turkish teachers residing in Germany/Cologne. This mixed-method research, surveys were administered to Turkish families, and a semi-structured interview forms were conducted with Turkish teachers working in different preschools during the 2022/2023 academic year to obtain more comprehensive information aligned with the research objectives. Thus, both quantitative and qualitative research methods were used in this study. The data obtained from the surveys conducted with Turkish families were analyzed using descriptive analysis method with SPSS program, and the data obtained from the interviews with Turkish teachers were evaluated using content analysis method. The collected data from the study were presented in tables, and as a result of the research, the cultural issues faced by preschool Turkish children living in Cologne, Germany, were examined in detail, and recommendations were presented based on the evaluated results.

Keywords: Germany, Kita, culture, preschool, Turkish teacher, Turkish family

Teşekkür

Tez çalışma sürecimin her anında bilgi ve tecrübesiyle bana yol gösteren, çok kıymetli desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen danışmanım Sayın Prof. Dr. Mehmet KURUDAYIOĞLU'na en içten saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Tez jürimde olmayı kabul etmekle beni onurlandıran, kıymetli vakitlerini ayırıp teze önerilerde bulunarak katkı sağlayan Sayın Prof. Dr. Ülker ŞEN'e ve Sayın Doç. Dr. Filiz METE'ye teşekkürü bir borç biliyorum.

Tez çalışmama katılan tüm katılımcılara özverilerinden dolayı teşekkür ediyorum.

Tez çalışmam süresince her zaman yanımda olduklarını hissettiren ve benimle gurur duyan çok kıymetli anne ve babama sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmamda bana destek olan, bana inanan, her an yanımda olan ve beni sürekli motive eden ablam Reyhan Akgün'e ve kardeşim Ahmet Selman Güçlü'ye tüm kalbimle teşekkür ediyorum.

İçindekiler

Kabul ve Onay.....	ii
Öz.....	iii
Abstract.....	iv
Teşekkür.....	v
Tablolar Dizini.....	ix
Şekiller Dizini.....	xi
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini.....	xii
Bölüm 1 Giriş.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	4
Araştırma Problemi.....	5
Alt Problemler.....	5
Sayıtlar.....	5
Sınırlılıklar.....	6
Tanımlar.....	6
Bölüm 2 Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar.....	7
Almanya Hakkında Genel Bilgiler.....	7
Köln Chorweiler Hakkında Genel Bilgiler.....	7
Almanya Anaokulları (Kita Kindergarten).....	8
Anaokulları ve Kültür Eğitimi.....	9
Alman Anaokullarında Kutlanılan Kültürel ve Dini Kökenli Günler.....	10
Türk Kökenli Çocukların Yaşadıkları Kültür ve Entegrasyon Sorunları.....	11
İlgili Çalışmalar.....	12
Bölüm 3 Yöntem.....	16
Araştırmanın Türü.....	16
Araştırmanın Çalışma Grubu.....	17

Veri Toplama Süreci.....	20
Veri Toplama Araçları	21
Verilerin Analizi	22
Bölüm 4 Bulgular, Yorumlar ve Tartışma.....	24
Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	24
Türk Ailelerine Göre Çocukların Kita'da Karşılaştıkları Kültürel Sorunlar Nelerdir?	24
Türk Çocuklarının Kita'da Karşılaştıkları Kültürel Sorunlarda Ebeveynlerinin Cinsiyetine Göre Anlamli Bir Farklılık Var Mıdır?	42
Türk Çocuklarının Kita'da Karşılaştıkları Kültürel Sorunlarda Ebeveynlerinin Eğitlimlerini Aldıkları Yere Göre Anlamli Bir Farklılık Var Mıdır?.....	44
Türk Çocuklarının Kita'da Karşılaştıkları Kültürel Sorunlarda Ebeveynlerinin Eğitim Durumuna Göre Anlamli Bir Farklılık Var Mıdır?	47
Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu ile Öğretmenlerin Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	49
Bölüm 5 Sonuç ve Öneriler.....	60
Kaynaklar	67
EK-1: GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU	lxxiii
EK- 2: ANKET FORMU	lxxiv
EK-3: Teil I.....	lxxvii
EK-4: EĞİTİMCİLER İÇİN RESMİ İZİN TALEP DİLEKÇESİ	lxxx
EK-5: Anfrage für die Erlaubnis zur wissenschaftlichen Forschung	lxxxi
EK-6: Türk Öğretmenlere Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları	lxxxii
EK-A: Araştırma Etik Komisyon İzin Muafiyeti Formu/ Araştırma Etik Komisyonu Onay Bildirimi	lxxxiii
EK-B: Etik Beyanı	lxxxiv
EK-C: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu	lxxxv
EK-Ç: Thesis/Dissertation Originality Report.....	lxxxvi

EK-D: Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı..... lxxxvii

Tablolar Dizini

Tablo 1	<i>Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı .</i>	17
Tablo 2	<i>Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı</i>	18
Tablo 3	<i>Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Eğitim Aldığı Ülke Değişkenine Göre Dağılımı</i>	18
Tablo 4	<i>Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Almanya'da Yaşadığı Yıl Değişkenine Göre Dağılımı</i>	18
Tablo 5	<i>Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Çalışma Durumu Değişkenine Göre Dağılımı</i>	19
Tablo 6	<i>Görüşmeye Katılan Öğretmenlere Ait Demografik Bilgiler</i>	19
Tablo 7	<i>Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita'da Almanca Konuşulmasını Yadırgıyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı</i>	24
Tablo 8	<i>Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita'da gördükleri etkinlikleri (çam ağacı, karnaval kostümleri vb.) evde de uygulamak istiyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı</i>	25
Tablo 9	<i>Katılımcıların “Çocuklar(ım) okul dışı boş zamanlarını Türk arkadaşlarıyla geçiriyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı</i>	26
Tablo 10	<i>Katılımcıların “Çocuklar(ım) Alman çocuklarıyla iletişime geçmekte zorlanıyor.” maddesine verdiği cevapların dağılımı</i>	26
Tablo 11	<i>Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita'da Almanlardan çok Türklerle arkadaşlık yapmayı tercih ediyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı</i>	27
Tablo 12	<i>Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita'da Türk yemeklerinden çok Alman yemeklerini tercih ediyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı</i>	28
Tablo 13	<i>Katılımcıların “Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Almanca konuşuyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı</i>	28
Tablo 14	<i>Katılımcıların “Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Türkçe konuşuyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı</i>	29
Tablo 15	<i>Katılımcıların “Çocuklar(ım) Türk bayramlarından çok Alman bayramlarını kutlamak istiyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı</i>	30
Tablo 16	<i>Katılımcıların “Kita'da Türk çocukları arasında gruplaşma oluyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı</i>	31
Tablo 17	<i>Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita'da yapılan farklı yiyeceklerin evde de yapılmasını istiyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı</i>	31

Tablo 18 Katılımcıların “Çocuklar(ım)ın okulda başarılı olmaları için Anaokulu eğitiminin zaruri olduğu fikrindeyim” maddesine verdiği cevapların dağılımı.....	32
Tablo 19 Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita’da yapılan etkinliklere katılmak istemiyor. Örnek: Laternenumzug vb” maddesine verdiği cevapların dağılımı	33
Tablo 20 Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita’da yemek yerken Alman kökenli arkadaşlarının yanına oturmakta zorlanıyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı	34
Tablo 21 Katılımcıların “Çocuklar(ım)ın Almancayı Kita’da öğrenmesini arzuluyorum.” maddesine verdiği cevapların dağılımı.....	34
Tablo 22 Katılımcıların “Çocuklar(ım)ın Türk kültürüne özgü değer ve gelenekleri öğrenip öğrenmediklerini önemsemiyorum.” maddesine verdiği cevapların dağılımı	35
Tablo 23 Katılımcıların “Çocuklar(ım) hem Türk hem Alman gibi yaşamaktan hoşlanılıyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı	36
Tablo 24 Katılımcıların “Çocuklar(ım) evde Almanlara özgü süslemelerden çok Türklere özgü süslemelerin olmasını tercih ediyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı	37
Tablo 25 Katılımcıların “Çocuklar(ım) hem Alman hem Türk bayramlarını kutlamayı tercih ediyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı	38
Tablo 26 Katılımcıların “Çocuklar(ım) Alman ve Türk kültürü arasındaki farklılıkları anlıyor. Örnek: Noel, Paskalya (Ostern) vb.” maddesine verdiği cevapların dağılımı	38
Tablo 27 Katılımcıların “Çocuklar(ım) için “Bayram” kelimesi çok şey ifade ediyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı	39
Tablo 28 Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita’da cümle kurmakta zorlanıyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı	40
Tablo 29 Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita’da öğretmenine kendisini rahatça ifade edebiliyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı	41
Tablo 30 Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita’da Türk yemeklerini yemeyi tercih ediyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı	41
Tablo 31 Fisher Exact Testi sonuçları.....	42
Tablo 32 Fisher Exact Testi sonuçları.....	45
Tablo 33 Fisher Exact Testi sonuçları.....	47

Şekiller Dizini

Şekil 1	16
Araştırmanın Deseni.....	16

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

KITA: Kindertagesstatte

TDK: Turk Dil Kurumu

EV: Evangelisch

KA: Katholisch

KINDERKRIPPE: Kreş, u yaşına kadar çocukların bakıldığı bir kurumdur.

Bölüm 1

Giriş

Bu bölümde araştırmanın problem durumu ve amacı ve önemi belirtilmiştir. Araştırmayla ilgili sınırlılıklara, sayıtlara, varsayımlara ve tanımlara yer verilmiştir.

Problem Durumu

30 Ekim 1961 tarihinde Türkiye ile Almanya arasında imzalanan İşgücü Anlaşması, Türkiye'den Almanya'ya büyük bir işçi göçüne yol açmıştır. "Türkiye'den Almanya'ya işçi göçü uzun bir süreci arkasında bırakan sürekli ve gönüllü bir göç türü olmuştur" (Palo, 2014). Türkiye'den Almanya'ya gerçekleşen göç hareketi beraberinde çok boyutlu problemler getirmiştir. Böylelikle 1960'lı yıllarından itibaren Türk aileleri bir yandan Almanya'da kendi kültür ve değerlerini yaşamaya çalışırken diğer yandan da Alman kültürü ile tanışmakta ve bu kültüre entegre olmaya çalışmaktadır.

Kültür; tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünüdür (TDK). Böylelikle kültür nesilden nesile aktarılan maddi manevi birikimdir ve toplumları birbirinden farklı kılmaktadır.

Nesiller boyunca iki kültür arasında bir yaşam oluşmaya devam etmiş ve kültürel farklılıklar göçmen ailelerin ve nesillerinin uyum sorunlarına sebep olmuştur. Paloma (2005), göçmen ailelerin dil ve kültür farklılıklarının neden olduğu uyum zorluklarıyla karşılaştıklarından bahsetmektedir. Göçmen ailelerinin ve çocuklarının kültürler arası çatışma yaşamalarının sebebi ailelerin uyum problemi yaşamaları, çocukların aileler tarafından baskı altında olması ve aile yapısının getirdiği özelliklere göre farklı uyum problemi yaşamaları olmuştur. Göçmen aileler daha fazla uyum sorunu yaşarken çocuklar

Alman kültürüne daha kolay entegre olmakta ve böylelikle çocuklar iki kültür arasında yetişmektedir. Göçmen çocuklar eğitimden yeterince yararlanamama durumunda, aile özelliklerinin büyük bir etken olduğu pek çok araştırma sonucunda belirtilmiştir (Jeuk, (2005); Kornmann, (2003); Begemann (1970).

Bu çalışmada üzerinde duracağımız temel problem, özellikle Almanya'da yaşayan Türk ailelerinin çocuklarının Kita'da Alman kültürü ile tanışması sonucu ortaya çıkan "Almanya'daki Türk çocukların okul öncesi karşılaştıkları kültür sorunları nelerdir?" olarak belirlenmiştir.

3-6 yaş arası zorunlu olmayan eğitim kurumları olan Kita'nın amacı çocukları disipline edip ilkokula hazırlamaktır. Eyaletlerin Kültür Bakanlığına bağlı olan KİTA, yerel kurumlar özel dernekler ve kiliseler tarafından yürütülmektedir (Fritz, 2023).

Hristiyanlığı benimseyen Alman devlet anaokullarında Kita, Protestan (evangelisch) veya Katolik (katholisch) mezheplerine göre eğitim verilmektedir. Türk çocukları anaokullarında iki yaşından itibaren belirli saatlerde eğitim hakkına sahiptir. Böylelikle Türk çocukları iki, üç, dört veya beş yaşından itibaren iki kültürlü olacak şekilde eğitilmektedir.

Böylelikle Almanya'da Türk kökenli çocuklar iki kültür arasında yetişmekte ve kendi kimliğini oluşturmaya çalışmaktadır. Kita ve aile ortamında farklı kültürlerin hâkim olması nedeniyle çocukların kültür çatışması ve kimlik problemi yaşadıkları görülmektedir. Çocukların anaokullarında Alman dilini öğrenip konuşmalarına karşılık, evde konuşulan dilin Türkçe olması, iki dil arasında zorlanmaya sebep olmakta ve bu durum dil gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Çocukların yaşadıkları kültürel sorunların başında diller arasında geçiş yapamamaktan kaynaklanan yetersizlik hissi ve iletişim problemi gelmektedir. Mertek (1998), Türk çocuklarının kendi kültürlerini, dinlerini, dillerini ve tarihlerini yeterince tanıyamamaları kimlik sorunlarına yol açmakta, bu durum dışlanma

hissine sebep olmakta, bunun sonucu olarak da yüzeysel ve anlamsız bir milliyetçilik duygusu ortaya çıkmaktadır.

Türk çocukları aile içerisinde kendi kültürel değerlerini, dilini, dinini ve geleneğini öğrenmektedir. Çocuk, anne ve babasından, Türk örf ve adetlerini görerek uygulamaktadır. Alman okullarında eğitim görmeye başlamasından itibaren ise yeni bir kültür, dil ve din ile tanışır. Bu aşamada çocuğun ailesinden öğrendiği değerler sistemine yeni ve daha önce görmediği değerler eklenir. Sakız (2016) göçmen öğrencilerin okullarda uyum sağlama zorlukları, dil ve iletişim engelleri ve kültürel farklılıklar gibi negatif etmenler yaşadıklarını bildirmiştir.

Ersoy ve Turan (2019) yaptıkları çalışmada, göçmen öğrencilerin sosyal çevreleri tarafından dışlanma, kişiliklerinin zedelenmesi ve zarar verici davranışlara maruz kalma gibi durumları ortaya çıkmıştır.

Almanya'da Türk ailelerde yetişen ve Alman anaokullarında farklı kültür ve değerlerle karşılaşan çocukların yaşadıkları ülkeye entegre olmaları önemlidir. Anaokulu döneminde çocuk kimlik oluşumu içerisinde ve sahip olduğu değerler ve kültür kimliğini şekillendirir. Böylelikle çocuk önce kendi kültür ve değerlerini bilmeli daha sonra yaşadığı ülke içerisindeki değerleri benimsemelidir. İki kültür arasında kimi zaman çocuklar kendi kültür ve değerlerini kaybederken yaşadıkları ülkede de entegrasyon sorunları ile karşılaşabilmektedirler.

Kısaca özetlemek gerekirse araştırmamızın temel problemi, Almanya'da Köln Chorweiler şehrinde yaşayan Türk çocukların Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunları incelemek ve Türk aileleri ve öğretmenlerin bu sorunlar çerçevesinde görüşlerini araştırmak olmuştur.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma, Almanya Köln/Chorweiler bölgesinde yaşayan Türk çocuklarının okul öncesi Kita'da karşılaştıkları kültür sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu bölgedeki Türk çocuklarının Kita ortamında deneyimledikleri kültürel uyumsuzlukları, dil ve iletişim zorluklarını ve diğer kültürel faktörlerin etkilerini betimlemeyi hedeflemektedir.

Araştırmada Chorweiler bölgesinde çocukları anaokuluna giden aileler ve söz konusu olan bölgedeki Kita'da eğitim veren Türk öğretmenlerin ve ailelerinin görüşleri doğrultusunda, çocukların Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunları belirlenmiştir. Bu sorunların çocuklar üzerindeki olumlu veya olumsuz etkileri de araştırılmıştır. Türk öğretmen ve ailelerin Kita'da Türk çocuklarına yönelik gözlem, tecrübe ve görüşlerinin değerlendirilmesi ve çocukların Kita'da karşılaştıkları kültür sorunlarını betimlemek ve bu sorunların çözümüne katkı sağlamak açısından önemli sayılmıştır. Almanya'da Türk çocukları iki kültür arasında yetişmekte ve kendi kimliğini oluşturmaya çalışmaktadır. Bu çocuklar, aileleri aracılığıyla kendi kültürel değerlerini, dilini, dinini ve gelenekleri öğrenirken, Alman anaokullarında yeni bir kültür, dil ve dinle de tanışmaktadırlar. Ailede edindikleri değerler sistemine yeni ve farklı değerler eklenir. Çocuklar büyüdüğü ortamların ve çevrelerin belirli özelliklerini benimserler ve bu özellikler davranışlarını etkiler. Alman anaokulunda yeni bir kültür ile karşılaşan Türk çocuklar için davranışlarını etkileyen yeni özellikler ortaya çıkar. İki kültürle yetişen çocukların karşıtlıkları zorlukları anlamak ve bu sorunlara uygun çözümler sunabilmek hedeflenmektedir. Özellikle Alman kültürü Hristiyan inancı ile şekillenmiştir ve anaokullarında önemli bir rol oynamaktadır.

Bahsedilen nedenlerden dolayı bu çalışma konusu seçilmiştir. Ek olarak, bu konuyla ilgili daha önce gerçekleştirilen çalışmaların sınırlı olması sebebiyle, bu çalışma yapılmıştır. Kültür çatışmasıyla karşı karşıya kalan aileler, çocuklar ve öğretmenler için rehberlik sağlama amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmada Almanya'daki Köln–Chorweiler şehrinde yaşayan Türk çocukların okul öncesi karşılaştıkları kültürel sorunlarını belirlemek amaçlanmaktadır.

Bu amaçtan hareketle, "Araştırma Problemi" ve "Alt Problemler" başlıkları altında ifade edilen sorular doğrultusunda bu araştırma gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Problemi

Almanya Köln-Chorweiler şehrinde yaşayan Türk çocuklarının karşılaştıkları kültür sorunları araştırıldığında yapılan bu çalışmada problem cümlesi: "Almanya'da yaşayan Türk çocuklarının okul öncesi karşılaştıkları kültürel sorunlar nelerdir?" olarak belirlenmiştir.

Alt Problemler

Araştırmanın amacı doğrultusunda, aşağıda belirtilen alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Türk ailelerine göre çocukların Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlar nelerdir?
 - 1.1 Türk çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlarda ebeveynlerinin cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
 - 1.2 Türk çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlarda ebeveynlerinin eğitimlerini aldıkları yere göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
 - 1.3 Türk çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlarda ebeveynlerinin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Türk öğretmenlere göre Türk çocuklarının, anaokullarında (Kita) yaşadıkları kültürel sorunlara yönelik görüşleri nelerdir?

Sayıtlılar

1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ve ebeveynlerin tümü Türk asıllıdır.

2. Araştırmaya katılan Türk öğretmenler ve ebeveynler sorulara samimi bir şekilde cevap vermişlerdir.
3. Araştırmaya katılan öğretmenler ve ebeveynler çalışmaya gönüllü olarak hiçbir baskı hissetmeden katılmışlardır.

Sınırlılıklar

Bu çalışma, Almanya'nın Kuzey Ren-Vestfalya eyaletinin Köln Chorweiler şehrinde farklı anaokullarında eğitim veren 14 Türk öğretmen ve çocukları Alman anaokullarında eğitim gören 72 Türk aile ile sınırlıdır. Örnekleme yer alan katılımcıların deneyimleri, anket ve yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiş veriler ile sınırlı tutulmuştur.

Tanımlar

Türk asıllı göçmen: Göçmen, "kendi ülkesinden ayrılarak yerleşmek için başka ülkeye giden (kimse, aile veya topluluk), muhacir" anlamına gelmektedir (TDK). Türk asıllı göçmen başka bir ülkeye yerleşmiş Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını ifade etmektedir.

Anaokulu: Öğrenim çağına henüz gelmemiş 2-6 yaş arasındaki çocukları okul düzenine hazırlayan eğitim kuruluşu, ana mektebi (TDK).

Kita: (Kindertagesstätte) Almanya'da okul öncesi dönem çocuklarına günlük bakım ve eğitim veren kuruluş.

Kültür: Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünüdür (TDK).

Bölüm 2

Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Almanya Hakkında Genel Bilgiler

Resmi adı Almanya Federal Cumhuriyeti olan Almanya, toprakları Batı ve Orta Avrupa'ya yayılmıştır. Başkenti Berlin'dir ve komşuları kuzeyinde Danimarka, doğusunda Polonya ve Çekya, güneydoğusunda Avusturya, güneybatısında İsviçre, batısında Fransa, Lüksemburg ve Belçika, kuzeybatısında ise Hollanda bulunmaktadır. Almanya Federal Cumhuriyeti 16 eyaletten oluşmaktadır, bunlar; Berlin, Baden-Württemberg, Bavyera, Brandenburg, Bremen, Hamburg, Hessen, Mecklenburg-Vorpommern, Aşağı Saksonya, Kuzey Ren-Vestfalya, Renanya-Palatina, Saarland, Saksonya, Saksonya-Anhalt, Schleswig-Holstein ve Thüringiya'dır. Eyaletlerin kendilerine ait yetki hakları bulunmaktadır. 2019 yılı nüfus verilerine göre Almanya'nın nüfusu yaklaşık olarak 83 milyon 200 bin civarıdır (Welt, 2020). İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrılan ve 1990 yılında iki tarafın Batı Almanya çatısı altında birleşmesiyle yalnızca Almanya Federal Cumhuriyeti olarak anılmaya başlanan Almanya, ABD'den sonra dünyanın en çok tercih edilen göç ülkeleri arasındadır. Almanya nüfusunun yaklaşık 10 milyon 335 bin 800'ü göçmen asıllı ailelerden oluşmaktadır (Deutsche Welle, 2020).

31 Aralık 2019 tarihli verilere göre Almanya'da 1.472.390 Türk vatandaşı yaşamaktadır (Statista Research Department, 2020). Ülkenin resmi dili Almanca olduğu gibi ülkede ayrıca İngilizce, Rusça ve Fransızca yabancı dil olarak konuşulmaktadır.

Köln Chorweiler Hakkında Genel Bilgiler

Köln bölgesinin şehir merkezi haline gelen Chorweiler kelime olarak yakın çevredeki sulak alan anlamına gelen "Chorbusch" kelimesinden ve eski yer anlamına gelen "Weiler" kelimesinden türemiştir. Chorweiler, Köln şehrinin kuzeyinde şehir merkezine yaklaşık 10 kilometre uzaklıkta bir ilçedir. 1922 yılında geniş arazilerin Köln'e dahil edilmesinden sonra Chorweiler, Fritz Schumacher tarafından planlanmış ve dönemin belediye başkanı Mayor

Konrad Adenauer tarafından tasarlanmıştır. Ancak şehrin planı İkinci Dünya Savaşı sonrasına kadar uygulanamamıştır. Bölgenin yapımına 1960'ların ilk yarısında başlanmıştır. Chorweiler bölgesinde çok katlı konutlar ve merkezi tesisler inşa edilmiştir. İnşa edilen çok katlı binalar 1970'lerde izlenen kentleşmenin simgesi olarak kabul edilmiştir. Aynı zamanda 1970'li yıllarda okullar, kreşler, gençlik merkezleri ve huzur evleri inşa edilmeye başlanmıştır. Yüksek binaların çevrelediği Pariser Platz, diğer Avrupa ülkelerindeki şehirlerin adını taşıyan caddelerin adının verildiği semtin merkezidir. Kölner Stadtteilerinformationen verilerine göre bölgenin nüfusu 14.848'dir nüfusun 5.120'si göçmen asıllı ailelerden oluşmaktadır.

Almanya Anaokulları (Kita Kindergarten)

Kindertagesstätte (Kita), okul öncesi çocukların eğitim gördüğü günlük bakım merkezlerini ifade eden bir terimdir. Eyaletlere göre Kita terimi bir kreşi Kinderkrippe veya bir anaokulunu Kindergarten ifade edebilir. Genel olarak Almanya'da çocuk bakım merkezleri arasında farklılıklar bulunmaktadır. Kinderkrippe Kreş, üç yaşına kadar çocukların bakıldığı bir kurumdur. Kindergarten Anaokulu, üç ile yedi yaş arası çocukların eğitim gördüğü bir kurumdur. Aileler çocuklarını öğle vakti veya öğleden sonra/akşam anaokullarından alabilmektedirler. Kindertagesstätte / Kita ise tüm gün bakım kurumudur. Çocuklar sabahın erken saatlerinden öğleden sonra geç saatlere kadar eğitimciler tarafından bakılır.

Almanya'da okul öncesi eğitim zorunlu değildir, isteğe bağlıdır ve anaokulları ülkenin birçok bölgesinde ücretlidir. Bu ücretler ülkenin her bölgesinde aynı şekilde düzenlenmemiştir. Dolayısıyla anaokulu ücretleri federal eyalete ve belediyelere göre farklıdır ve ailenin gelir durumuna göre belirlenir. Bazı eyaletlerde anaokulu ücretsiz iken bazı eyaletlerde ise anaokulu ücretleri yılda 4000 Euro'ya kadar olabilmektedir (Fritz, 2023).

Almanya'da anaokulları genellikle kiliseler ve belediyeler tarafından açılmaktadır. Almanya'da kilise tarafından yönetilen birçok anaokulu vardır. Kiliseye bağlı olan

anaokulları Protestan (evangelisch) veya Katolik (katholisch) mezheplerine sıkı bağıllık göstermekte ve ağırlıklı olarak Hristiyan değerleri öğretilmektedir. Bu anaokullarında çocuklar kilise ayinlerine ve festivallerine katılırlar. Ailelerin çocuklarını kiliseye bağlı olan anaokullarına kaydettirmeleri için kiliseye bağlı olmaları şart değildir (Fritz, 2023).

Anaokulları ve Kültür Eğitimi

Kültür kelimesinin literatürde farklı şekilde tanımlamaları bulunmaktadır. Tylor; kültürü, bir toplumun üyesi olarak insanların sahip oldukları bilgi, inanış, sanat, ahlak, hukuk, gelenek ve diğer yetenek ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütün olarak ele almıştır (Jerry D.R., 1974). K.Marx'a göre kültür; doğanın yarattıklarına karşılık insanoğlunun yarattığı her şeydir. Ertürk'e göre; insanların birbirleriyle ve çevreleriyle etkileşimlerinin örgütlenmiş ve birikmiş ürünüdür (Ertürk, 1972).

Aile, toplumun sahip olduğu değerleri ve kuralları yansıtan önemli bir kurumdur. Çocuğun eğitimi öncelikle ailede başlar, aile içerisinde uygulanan kurallar, gelenek ve görenekler çocuk tarafından gözlemlenir ve öğrenilir. Böylelikle çocuk aile içerisinde öğrendiği kültürel unsurları arkadaş ortamında uygulamaya başlar. Aile ortamı ve aile içerisindeki ilişkiler çocuk gelişimi ve kimlik oluşumu ve aynı zamanda toplum adaptasyonu için önem arz etmektedir. Çocuk, böylelikle nesilden nesile aktarılan değerlerin oluşturduğu kültürün içine doğar ve bu kültür ile gelişir, şekillenir ve kimlik kazanır. Her toplumun kendine özgü değerler sistemi vardır ve toplumdaki topluma bu değer yargıları kültürel değişiklikler gösterebilmektedir. Kültürel farklılıklar ise ailelerin ve eğitimcilerin çocuk eğitimi stilini etkilemektedir.

Kültür; çocuk, aile ve toplum etkileşimini belirleyen normlar ile çocuktaki gelişimsel süreçleri etkiler (Yağmurlu, Çıtlak, Dost, Leyendecker, 2009). Zaman zaman insanlar yaşadıkları ülkelerden ayrılmış ve farklı bölgelerde veya ülkelerde yaşamışlardır. Böylelikle birey kendi kültürü ile yaşadığı ülkenin kültürü arasında kültürel kimliğini kaybetmeden bulunduğu toplumun kültüründen de zaman zaman etkilenmiştir. Sonuç olarak çok

kültürlülük ortaya çıkmıştır. Özellikle Almanya'ya göç etmiş Türk aileleri Almanya'nın hemen her ilinde ikamet etmeye başlamıştır. Almanya'ya göç etmiş bu Türk aileleri, Türk kültürünü yaşamışlar ve çocuklarını aile kurumu içerisinde kültürel değerlerine göre yetiştirmişlerdir. Çocuklar okul öncesi eğitim kurumlarına başladıkları zaman içerisinde bir adaptasyon süreci içerisine girmektedir. Bu durumda Türk çocuklarının okul öncesi eğitim süreçlerinde başta dil olmak üzere daha birçok güçlüklerle karşılaşması beklenebilir.

Alman Anaokullarında Kutlanılan Kültürel ve Dini Kökenli Günler

Almanya'da anaokullarında yüzyıllardır kültürel ve dini kökenli günler kutlanmaktadır.

Almanya anaokullarında okul öncesi çocukların katılıp kutladıkları bayramlar:

Laternenumzug (Fener Alayı), Advent (Noel hazırlıkları), Weihnachten (Noel bayramı), Karneval (Karnaval) ve Ostern (Paskalya)'dır.

Laternenumzug (Fener Alayı): Bu özel gün Hristiyan inancına dayanmaktadır. İnanışa göre Romalı Aziz Martin isminde bir asker güzel bir davranışta bulunmuş ve Hz. İsa'yı rüyasında görmüştür. Bundan dolayı önemli bir kişi olarak vasıflandırılmıştır. 11 Kasım gününde ölmüş ve defnedilmiştir. Defin günü olması sebebiyle 11 Kasım'da Aziz Martin'i anma törenleri ve kutlamalar yapılmıştır. Bu kutlama merasimi için anaokullarında haftalar öncesinden çocuklara fenerler yaptırılmakta ve kutlama günü fenerlerle beraber bir alay oluşturulmaktadır. Alayın başında atın üzerinde kırmızı montu ile oturan Aziz Martin'i temsil eden bir asker bulunmakta ve arkasında anaokulu sınıfları yürüyüşe eşlik etmektedir. Bir müddet yürüyüş yaptıktan sonra ezberlenen şarkılar söylenmektedir. Yürüyüş sonrası geniş alanda yakılmış olan büyük bir ateşin etrafında toplanılmakta ve kutlama bu şekilde sonlandırılmaktadır. Bu toplu kutlamanın ardından çocuklar fenerleri ile birlikte ev ev dolaşarak şarkılar söylemekte ve şeker toplayarak geceyi sonlandırmaktadır.

Advent (Noel Hazırlıkları) ve Weihnachten (Noel bayramı): Advent döneminde Noel için hazırlıklar yapılmaktadır. Anaokullarında çocuklara advent takvimleri hazırlanmakta ve Noel süresi içerisinde takvimlerden hediyeler dağıtılmaktadır. Aynı zamanda

anaokullarında ve evlerde 4 kırmızı mumlu çelenk Noel hazırlıklarının en önemli sembolüdür. Noel'e kadar geçen her pazar günü bu çelenkten bir mum yakılmaktadır. Bu dönem süresince anaokulları da tıpkı şehirlerin süslendiği gibi Noel ağaçları ışıklar ve kırmızı süsler ile süslenmektedir. Özellikle okul öncesi çocukları için anaokullarını Noel baba (Weihnachtsmann) kostümleri giymiş kişiler ziyaret ederek çocuklara hediyeler dağıtmaktadır. Hz. İsa'nın doğum günü kabul edilen 24 Aralık'ta başlayan ve üç gün süren Noel bayramında aileler birbirini ziyaret etmekte ve hediyeleşmeler ile kutlamalar yapılmaktadır. Noel bayramı üç gün devam eder. 24 Aralık gününün Kutsal Akşam'ı İsa'nın doğum günü olarak kabul edilmektedir. 25-26 Aralık ise resmî tatil günleridir.

Ostern (Paskalya): En önemli dini bayramlardan bir tanesi üç gün (Paskalyadan önceki cuma, paskalya pazarı ve pazartesi) devam eden Paskalyadır. Hristiyan inancına göre Hz. İsa çarmıha gerildikten üç gün sonra dirilmiştir ve Paskalya Bayramı bu dirilişi simgelemektedir. Her yıl ilkbahar dolunayından sonraki ilk pazar günü dini bayram gerçekleşmektedir. Paskalya Bayramına hazırlık olarak anaokullarında yumurta boyama etkinliği yapılmakta ve bu bayram, sepet saklama oyunları ile kutlanmaktadır.

Karnaval: Karnaval festivali Hristiyanlık dinine dayanan bir kutlamadır ve paskalya bayramından sonraki oruç döneminin başladığı anlamını taşımaktadır. Karnaval kostüm ve maskelerle ülkenin sokaklarında kutlanmaktadır. Anaokullarında da Karnaval sınıf içerisinde kostüm giyilerek ve dans edilerek kutlanmaktadır. Aynı zamanda Almanya'da Karnaval festivalinin kutlandığı şehirlerin başında Köln şehri gelmektedir.

Türk Kökenli Çocukların Yaşadıkları Kültür ve Entegrasyon Sorunları

Almanya'da yaşayan Türk çocuklarının erken yaşlarda özellikle Alman anaokulu döneminde çok kültürlü bir eğitim alması oldukça önem arz etmektedir.

Almanya'da yaşıyan Türk çocukları iki kültür arasında yetişmekte ve kendi kimliğini oluşturmaya çalışmaktadır. Aile içerisinde ise kendi kültürel değerlerini, dilini, dinini ve geleneğini öğrenmekte ve ebeveynlerinden örf adetlerini görerek uygulamaktadır. Alman anaokullarında ise çocuk yeni bir kültür, dil ve din ile tanışmaktadır. Ailede öğrendiği değerler sistemine yeni ve daha önce görmediği değerler eklenmektedir. Çocuklar yetiştikleri ortamların ve çevrelerin belirli özelliklerini alır ve bu özellikler davranışlarını etkiler. Anaokulunda yeni bir kültür ile karşılaşan çocuk için davranışlarını etkileyecek yeni özellikler oluşmaktadır. Özellikle Alman kültürü Hristiyan inancı ile şekillenmiştir ve anaokullarında önemli rol oynamaktadır. Fener Ayini, Advent (Noel hazırlıkları), Weihnachten (Noel), Ostern (Paskalya) ve Karnaval gibi özel günler Hristiyan geleneğinden gelen ve anaokullarında kutlanan bayramlardandır. Böylelikle Türk ve çoğunlukla Müslüman bir ailede yetişen çocuk anaokulunda kendi çevresinde görmediği bayramları anlamaya çalışmakta ve aynı zamanda Alman çocuklarının bayram heyecanını paylaşamamaktadır. Bazen bu durumlar entegrasyon sorunları oluşturabilmekte ve Türk çocuğunun Alman arkadaşını anlamasını zorlaştırabilmektedir.

Aynı zamanda dil de kültürün önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Dil ile insanlar iletişim kurmakta ve duygu ve düşüncelerini ifade etmektedir. Türk ailelerinde muhtemelen anne ve babanın yeterince Almanca bilmemesinden dolayı çocuklar yalnızca Türk dilini öğrenmekte ve Almanca bilmemekte veya yeteri kadar öğrenememiş olmaktadır. Bu gibi durumlarda Türk çocukları, Alman anaokullarında tıpkı kültürde de olduğu gibi yeni bir dil ile tanışmakta ve kimi zaman çok az Almanca bilmektedir. Bu nedenle Türk çocuklar gerek eğitimcilerle gerek arkadaşları ile iletişim kurmakta güçlük çekeabilmekte ve entegrasyon sorunları yaşayabilmektedir.

İlgili Çalışmalar

Bu bölümde, yurt dışında yaşıyan Türk çocuklarının okul öncesi dönemde karşılaştıkları kültürel sorunlarına ilişkin yapılan araştırmalara yer verilmiştir. Araştırma

konusuyla bağlantılı olduğu düşünölen çalışmalara kısaca değinilmiştir. Bu araştırma konusuyla ilgili daha önce yeterli sayıda çalışma olmadığından dolayı, aşağıda bahsedilen çalışmalar benzerlikleri açısından bu bölümde bahsedilmiştir.

Temel ve Yazıcı (2011) göçmen çocukların iki dilli bir toplumda yaşamalarından dolayı ortaya çıkan sorunlar üzerine çalışmışlardır. Çalışmada, ocukların çoğunlukla aile ortamında anadilleri olan Türkçe ile büyümelerine ve üç yaşından sonra anaokulu aracılığıyla ikinci bir dil olarak Almancayla ve Alman kültürel yapısıyla etkileşim kurmalarına yol açtığı belirtilmiştir. Ayrıca Türk ailelerinin büyük bir kısmının kırsal bölgelerden gelmeleri, Türkçeyi eksik veya doğru olmayan şekillerde kullanmalarına ve Almancayı da tam anlamıyla bilmemelerine yol açtığı ortaya konulmuştur. Çalışmada bu durumdaki çocukların her iki dili de etkili bir şekilde öğrenebilmeleri için gerekli olan sosyal bağları kuramamalarına sebep olduğu ifade edilmiştir. Aynı çalışmada, çocukların toplumdaki uzaklaşma eğilimi gösterip içe dönük bir karaktere dönüşebilmelerine ve farklı değerlerle çatışmalarına da yol açabileceği ifade edilmiştir (Temel ve Yazıcı, 2011).

Atasoy iek (2017) alışmasında, Türkçe bilmeyen 3-6 yaş arası okul öncesi çocukların karşılaştıkları zorlukları incelemiştir. Çalışmada, göçmen çocukların eğitim sürecindeki zorluklardan biri, aynı dilde buluşamama ve iletişim eksikliği olduğu ve bu nedenle göçmen çocukların okuldaki öğrenme ve deneyimlerinden tam anlamıyla yararlanamadıkları ve bu süreçte stres tepkileri gösterme eğilimi oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Sakız (2016) tarafından yapılan bir araştırmada, okuldaki kültür, entegre öğretim ve göçmen çocukların eğitim durumları gibi konular ele alınmıştır. Araştırma, göçmen çocuklarının uyum sağlama zorlukları, dil ve iletişim engelleri ve kültürel farklılıklar gibi negatif etmenlere odaklanmıştır. Ayrıca bu durumlar özellikle okul ortamında karşılaşılan sorunlar arasında yer aldığı ifade edilmiştir. Bu zorlukların açılması için yeni öğretim

yöntemlerinin geliştirilmesi öneri olarak sunulmuştur. Aynı çalışmada, göçmen çocuklarının okul düzenine etkisi, uyum sorunlarıyla karşılaşması ve bunun sonucunda çocukların okullarındaki başarısını olumsuz etkilemesi gibi konular da incelenmiştir.

Bir diğer çalışmada, Ersoy ve Turan'ın (2019) sığınmacı ve göçmen öğrencilerde sosyal dışlanma ve çeteleşme adlı çalışmada, göçmen öğrencilerin sosyal çevreleri tarafından dışlandığını, kişiliklerinin zedelendiği ve zarar verici davranışlara maruz kalma gibi durumları ortaya konmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, bu tür yaklaşımların zaman zaman fiziksel müdahalelere dönüştüğü veya sözlü şiddet biçimini aldığı belirtilmektedir.

Öntürk, Öztürk ve Akyüz'ün (2023) Göçmen Çocukların Eğitimde Yaşadıkları Güçlükler adlı çalışmaları, göçmen çocukların eğitim yaşamlarında karşılaştıkları sosyal ve psikolojik zorlukları araştırmaktadır. Çalışmada, göçmen çocukların eğitim sürecinde karşılaştığı başlıca zorluklar ele alınmıştır. Bu zorluklar arasında sosyal dışlanma, iletişim zorlukları, öğrenme ve konsantrasyon güçlükleri, sosyal uyum sorunları, toplumdaki izole olma ve kültürel ayrımcılığa maruz kalma gibi sorunlar ifade edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, dil farklılıklarının neden olduğu iletişim zorluklarının en önemli engel olduğu belirtilmektedir.

Takır ve Özerem (2020) çalışmalarında farklı kültürlerin bulunduğu eğitim ortamlarında göçmen çocukların deneyimlediği zorluklara odaklanmıştır. Çalışmada, göçmen çocukların iletişim engelleri, kültürel uyumsuzluklar, akademik başarı sorunları ve davranış zorlukları gibi engellerle karşılaştığı ifade edilmektedir. Bahsedilen çalışmada, göçmen çocuklarının, kendi kültürlerini yitirme kaygısı, güven eksikliği, sosyal ve kültürel çatışmalardan kaynaklanan ruhsal zorluklar yaşadığı ve bu durumun öğrenme zorlukları, uyumsuzluk, toplumdaki kopma ve sosyal izolasyon gibi sonuçlara neden olduğu ifade edilmiştir. Takır ve Özerem'e (2020) göre, uyum sorunlarının önemli bir etkeni, yerli velilerin ve göçmen öğrencilerin varlığıyla birlikte ortaya çıkan karmaşa, sınıfların kalabalık olması

ve yönetimsel zorluklar gibi faktörlerle ilişkilendirilerek, çocuklarının başarı ve motivasyon seviyelerinin düŐeceęi kaygısıyla gösterdikleri ayrımcı tutumlara iŐaret etmektedir. Çalışmada, ev ve okul arasındaki çevrede farklı kültürlerin etkili olduğu durumlarda, çocukların ortak bir denge arayıŐı içerisinde oldukları ve bu nedenle göçmen çocuklarının zamanla kimlik bunalımına girdikleri gözlemlenmektedir.

Mertek 'in (1998) "Gurbetteki Türk çocukları" adlı araŐtırmasında vurguladığı önemli bir nokta, Türk çocukları arasında kendi kültürlerini, dinlerini, dillerini ve tarihlerini yeterince tanıyamamanın kimlik sorunlarına yol açtığı ve bu dışlanma hissiyle birlikte yzeyssel ve anlamsız bir milliyetçilik farkındalığının olduğunu vurgulanmaktadır. Araştırmada, ocuklarda kiŐilik gelişimi ve kimlik problemleriyle baŐa çıkmak için, kültürünü oluşturan dil, din ve tarih bilincini onlara aktarmak büyük önem taŐıdıęı ortaya konulmuŐtur. Ayrıca bireylerde, dil, din ve tarih bilincine dayanan bir Őuur yeterince yerleŐmezse, zamanla topluma zarar veren unsurlara dönüŐebileceęi de ifade edilmiştir. Buna zm olarak araştırmada, Türk ailelerinin eğitime büyük bir önem vermeleri gerektiği vurgulanmıŐtır.

Ulusğlu'nun (2009) ifade ettiği bir nokta da Türkçe ve yabancı dil eğitiminin birbirine paralel olması gerektiğidir. İyi derecede Türkçe konuşabilen bir ğrenci, aynı Şekilde yabancı dilde de kendisini etkili bir Şekilde ifade etmektedir. Bu yüzden ailelerin, çocuklarına küçük yaŐlardan itibaren doğru bir Şekilde ana dilini öğretmeleri gerekmektedir. Okullar ise dil eğitimi sürecinde, mümkün olduğunca doğal bir ortam yaratma sorumluluğunu üstlenmiŐ olmalıdır.

Bölüm 3

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın türü, evreni ve örnekleme, veri toplama süresi, veri toplama araçları ve verilerin analizi ele alınmıştır.

Araştırmanın Türü

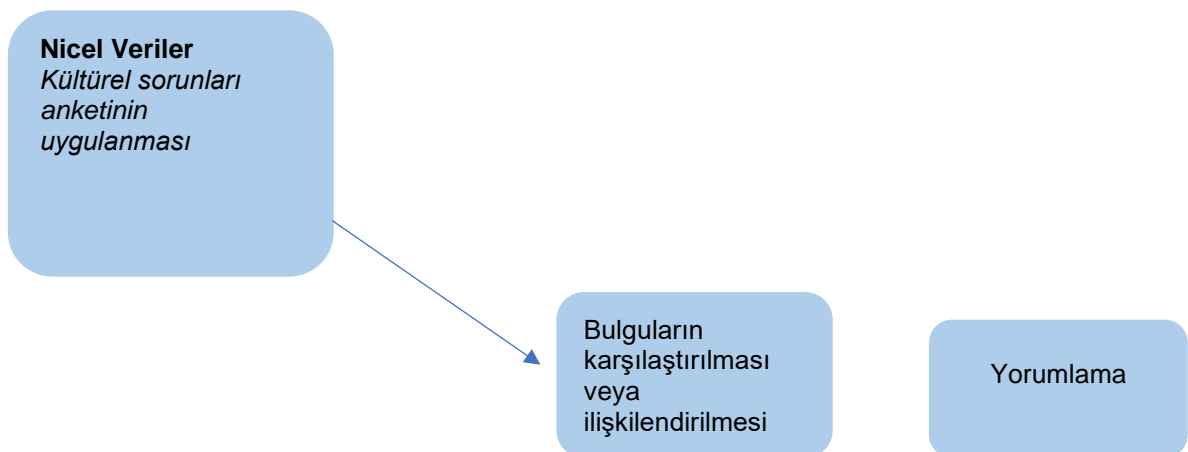
Bu çalışmada, Almanya'da yaşayan Türk çocuklarının anaokullarında karşılaştıkları kültürel sorunları tespit etmek amacıyla karma bir yöntem kullanılmıştır. Bu şekilde, nitel ve nicel veriler aynı anda toplanmıştır. Creswell'e (2006) göre, bu araştırma tasarımı, araştırmacıların sorunu ve durumu daha iyi anlamalarına yardımcı olan bir süreçtir. Nicel ve nitel yaklaşımların birlikte kullanılması, araştırma problemlerini daha iyi anlamamıza ve elde edilen verilerin daha iyi yorumlanmasına olanak sağlamaktadır (Creswell, 2006). "Bu yöntemler, aynı zamanda daha anlaşılır bir araştırma tasarımı oluşturmak amacıyla geliştirilmiştir" (Greene, 2005).

Araştırmanın deseni yakınsayan paralel desendir. Bu desende nitel ve nicel verilere eşit ağırlık verilir ve veriler eşzamanlı olarak toplanır. Elde edilen veriler ayrı ayrı analiz edilir, ardından nicel ve nitel bulgular benzerlikler ve farklılıklar açısından kıyaslanır, birbiriyle ilişkilendirilerek yorumlanır. Böylece araştırmanın problemi daha iyi ve açık bir şekilde anlaşılmaya çalışılır (Creswell ve Plano Clark, 2014).

Aşağıdaki şekilde, yakınsayan paralel desenin aşamaları gösterilmiştir.

Şekil 1

Araştırmanın Deseni

Nitel Veriler
- Yarı yapılandırılmış
görüşmenin
yapılması

Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu; Almanya'nın Köln Chorweiler bölgesinde çocukları anaokuluna giden Türk aileleri ve Köln şehrinin farklı anaokullarında çalışan Türk öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklem belirlenmesinde amaçlı örneklemden faydalanılmıştır. Yapılan anketlere ve görüşmelerde katılım, gönüllülük esasına dayanarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların Türk olması ve Almanya'nın Köln bölgesinin Chorweiler ilçesinde yaşamaları kriter olarak belirlenmiştir. Araştırmanın nicel bölümünün örneklemini; 72 Türk aile, nitel bölümünün çalışma grubunu ise; 14 Türk öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcılara görüşme öncesi bu araştırmanın; konusu, amacı, önemi ve içeriği hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunun oluşturan Türk ailelerin ve öğretmenlerin demografik verileri aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

	Frekans	%
Erkek	26	36,11
Kadın	46	63,89

Not: n = 72.

Araştırmaya katılan 72 Türk ebeveynin cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, 26 katılımcı erkek, 46 katılımcı kadındır.

Tablo 2*Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı*

	Frekans	%
İlkokul mezunu	1	1,39
İlköğretim (ortaokul) mezunu	8	11,11
Lise mezunu	32	44,44
Yüksekokul/üniversiteye mezunu	31	43,06

Not: n = 72.

Araştırmaya katılan Türk ebeveynlerin 1'i ilkokul mezunu, 8'i ilköğretim (ortaokul) mezunu, 32'si Lise mezunken 31'i Üniversite mezunudur.

Tablo 3*Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Eğitim Aldığı Ülke Değişkenine Göre Dağılımı*

	Frekans	%
Almanya	51	70,83
Türkiye	21	29,17

Not: n = 72.

51 katılımcı eğitimini Almanya'da, 21 katılımcı ise Türkiye'de tamamlamıştır.

Tablo 4*Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Almanya'da Yaşadığı Yıl Değişkenine Göre Dağılımı*

	Frekans	%
1-3	1	1,39
3-6	1	1,39
7-10	1	1,39
10-15	5	6,94

>15 64 88,89

Not: n = 72.

Araştırmaya katılan Türk ebeveynlerin 1'i, 1-3 yıldır; 1'i, 3-6 yıldır; 1'i, 7-10 yıldır; 5'i, 10-15 yıldır Almanya'da yaşamaktayken, katılımcıların 64'ü ise 15 yıldan fazladır Almanya'da yaşamaktadır.

Tablo 5

Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Çalışma Durumu Değişkenine Göre Dağılımı

	Frekans	%
Evet	49	68,06
Hayır	23	31,94

Not: n = 72.

Ebeveynlerin çalışma durumu incelendiğinde, 49'u çalışmakta olup, 23'ü çalışmamaktadır.

Araştırmaya katılan Türk öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme soruları uygulanmış ve ilk dört soruyla Türk öğretmenlerin demografik bilgileri saptanmıştır. Araştırmaya katılan Türk öğretmenlere ait demografik bilgiler aşağıdaki Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Görüşmeye Katılan Öğretmenlere Ait Demografik Bilgiler

Değişken	Kategori	Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	11	78,57
	Erkek	3	21,43
	20-25	6	42,86

Yaş	26-30	2	14,29
	31-35	2	14,29
	36-40	4	28,57
Eğitim durumu	Ön Lisans Mezunu	6	42,86
	Lisans Mezunu	6	42,86
	Yüksek Lisans Mezunu	2	14,29
Öğretim deneyimi	3 yıldan az	7	50
	3-5 yıl arası	1	7,14
	5 yıldan fazla	6	42,86
Toplam		14	100

Not: n = 14.

Öğretmenlerin demografik verileri incelendiğinde, çalışmaya 3'ü erkek, 11'i kadın olmak üzere toplam 14 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin yaş dağılımına bakıldığında, 6 öğretmen 20-25, 2 öğretmen 26-30, 2 öğretmen 31-35, 4 öğretmen ise 36-40 yaşlarındadır.

Araştırmada görüşme yapılan 14 öğretmenden, 6 öğretmen lisans mezunu, 6 öğretmen ön lisans mezunu ve diğer 2 öğretmen ise yüksek lisans mezunudur. 7 öğretmen 3 yıldan az, 1 öğretmen 3-5 yıl, 6 öğretmen ise 5 yıldan fazla öğretim deneyimine sahiptir.

1 öğretmen sosyal hizmetler bölümünde diğer 13 öğretmen ise devlet ve özel ana okullarında çalışmaktadır. Öğretmenlerin verileri (Ö1, Ö2, Ö3, Ö8, Ö9, Ö14) şeklinde kodlanarak toplanmıştır.

Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecine başlamadan önce araştırmacı tarafından "Köln-Chorweiler Bölgesindeki Türk Çocuklarının Kita'da Karşılaştıkları Kültürel Sorunları Anketi" hazırlanmıştır. Katılımcıların Türk diline yeterli seviyede hâkim olmamaları durumu için, Anket formu Almanca (EK-3) olarak tercüme edilmiştir. Daha sonra araştırmacı tarafından Almanca olarak hazırlanan anket formu, Almancayı ileri düzeyde bilen bir Türkçe öğretmeni ve bir Almanca öğretmeni tarafından kontrol edilmiştir. Araştırmaya katılacak olan

öğretmen ve aileler ile ön görüşme yapılmış ve araştırmacının konusu, amacı ve kapsamı hakkında bilgi verilmiştir. “Gönüllü Katılım Formu” ile (EK-1) katılımcıların onayları alınmıştır. Daha sonrasında araştırmacı, katılımcılarla bir araya gelerek anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formları cevaplandırılmıştır. Katılımcıların anlamadıkları maddelerde araştırmacı tarafından açıklama yapılmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan Türk öğretmenlerin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formu hazırlandıktan sonra, uzmanlar tarafından incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Görüşme formu ile katılımcılardan nitel bilgi edinebilmek için, demografik bilgilerin yanı sıra açık uçlu sorular da eklenmiştir. Türk öğretmenler ile görüşme yapılabilmesi için, farklı anaokulu idarelerinden izin alınmıştır. “Eğitimciler için resmi izin talep dilekçesi” (EK-4) anaokullarına elektronik posta yoluyla gönderilmiştir. Bu resmi izin talep dilekçesi hem Almanca hem de Türkçe olarak hazırlanmıştır (EK-5). Tercümesi yapılan resmi izin talep dilekçesi Almancayı ileri düzeyde bilen bir öğretmen tarafından kontrol edilmiştir. Bu bağlamda yarı yapılandırılmış görüşme formu ile farklı anaokullarında çalışan Türk öğretmenlerden veri toplanmıştır. Araştırma katılımcıların istedikleri zaman ve mekânda gerçekleştirilmiştir. Anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Bu araştırma için Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonuna başvurulmuş ve gerekli izinler alınmıştır. Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan alınan Etik Komisyonu İzni EK-A olarak eklenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada kullanılan verilerin toplanmasında EK-2 ve EK-3’deki anket formları kullanılmıştır. Bu anket formu, Ataca (1998) ve Kömürcü (2011) tarafından geliştirilen ölçeklerden hareket edilerek oluşturulmuştur. Daha sonra hazırlanan anket, maddelerin daha iyi anlaşılması için, Türkçe ve Almanca olmak üzere iki dilde hazırlanmıştır. Araştırmacı tarafından Almanca çevirisi yapılan anketin kontrolleri bir dil uzmanı tarafından

gerçekleştirilmiştir. Anket formu iki temel bölümden oluşmaktadır. Anketle birlikte çocukların Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunları tespit edilerek ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Ayrıca, araştırmanın gerçekleştiği bölgede Türk öğretmenlere uygulanmak üzere, araştırmanın amacını saptamaya yönelik araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu (EK-6) hazırlanmıştır. Sonrasında öğretmenlere yönelik hazırlanan görüşme soruları, alan uzmanları tarafından değerlendirilmiş ve önerileri dikkate alınarak görüşme formunun son hali hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun ilk bölümünde katılımcıların öz geçmişine ve kişisel özelliklerine dair sorulara yer verilmiştir. Katılımcıların öz geçmişine dair soruların ardından, araştırmanın amacı kapsamında öğretmenlerin görüşlerini belirlemeye yönelik açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Gönüllük esasına dayanan bu çalışmada, katılımcıların gizliliği ve güvenilirliği için "Gönüllü Katılım Formu" oluşturulmuştur.

Verilerin Analizi

Çalışmadan uygulanan anketten elde edilen nicel verilerin analizinde SPSS İstatistik 26 versiyonu kullanılmıştır. Böylelikle çalışmanın nicel verileri betimsel analize tabi tutulmuştur. Türk ailelerden veriler elde edildikten sonra, her bir anket sorusu için frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca anketten ulaşılan verileri özetlemek amacıyla frekans ve yüzdelerden yararlanılmıştır ve böylelikle istatistiksel sonuçlar elde edilmiştir. 24 maddeden oluşan 5'li likert ölçeği, (1) kesinlikle katılmıyorum, (2) katılmıyorum, (3) kararsızım, (4) katılıyorum ve (5) kesinlikle katılıyorum seçeneklerinden oluşmaktadır.

Betimsel analizde elde edilen verilere Ki-kare testi uygulanmıştır. Ayrıca anlamlı bir farklılık elde edilebilmesine yönelik her bir hücre içerisinde yer alan beklenen kişi sayısının az olması nedeniyle Fisher Exact Testi'ne göre düzeltme yapılarak sonuçlar elde edilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen nitel veriler içerik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Görüşme formundan elde edilen veriler kodlanmış ve daha sonra

temalara göre gruplandırılmıştır. Katılımcıların örnek cümleleri ile birlikte verilerek nitel veriler yorumlanmıştır. Görüşmelerin incelenmesinin ardından, katılımcı Türk öğretmenler ve ailelerinin cevaplardaki benzerlikleri ve birbiriyle çelişmeleri incelenerek değerlendirilmiştir.

Bölüm 4

Bulgular, Yorumlar ve Tartışma

Bulgular bölümünde, alt problemlere yönelik elde edilen verilerden toplanan sonuçlara ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilmiştir. Ayrıca Türk aileleri ile yapılan anketlere ait veriler, betimsel olarak, Türk öğretmenler ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşme formuna ait veriler içerik olarak analiz edilmiştir. Öğretmenlerin kimlikleri gizli kalmak şartıyla araştırmada, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, ... Ö14 olarak belirtilmiştir.

Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Türk Ailelerine Göre Çocukların Kita'da Karşılaştıkları Kültürel Sorunlar Nelerdir?

Bu bölümde, Türk ailelerine göre çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlarla ilgili anketi formu ile toplanan verilerden elde edilen bulgular tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 7

Katılımcıların "Çocuklar(ım) Kita'da Almanca Konuşulmasını Yadırgıyor" maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	11	15,28
Katılmıyorum	22	30,56
Kararsızım	24	33,33
Katılıyorum	12	16,67
Kesinlikle Katılıyorum	3	4,17

Not: n = 72.

Tablo 7. çocukların okul öncesi Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan "Çocuklar(ım) Kita'da

Almanca konuşulmasını yadırgıyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 7’ye göre, 11 aile (%15,28) kesinlikle katılmıyorum, 22 aile (%30,56) katılmıyorum, 24 aile (%33,33) kararsızım, 12 aile (%16,67) katılıyorum ve 3 aile (%4,17) kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Tabloda bu önermeye, 72 Türk ailesinden 22’si katılmazken, 3 ailenin kesinlikle katıldıklarını belirtmiştir ve bu sayı tüm ailelerin azınlığını (%4,17) yansıtmaktadır. Bu sonuçlardan hareketle, “Türk çocuklarının Kita’da Almanca konuşulmasını yadırgıyor” önermesine Türk ailelerin çoğunlukla katılmadıklarını göstermektedir.

Tablo 8

Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita’da gördükleri etkinlikleri (çam ağacı, karnaval kostümleri vb.) evde de uygulamak istiyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	10	13,88
Katılmıyorum	18	25
Kararsızım	6	8,33
Katılıyorum	29	40,28
Kesinlikle Katılıyorum	9	12,5

Not: n = 72.

Tablo 8. Çocukların okul öncesi (Kita’da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “*Çocuklar(ım) Kita’da gördükleri etkinlikleri (çam ağacı, karnaval kostümleri vb.) evde de uygulamak istiyor.*” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 8’e göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 10’u (%13,88) kesinlikle katılmıyorum, 18 aile (%25) katılmıyorum, 6 aile (%8,33) kararsızım, 29 aile (%40,28) katılıyorum, 9 aile (%12,5) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 8’de belirtilen önermeye, 72 Türk aileden 18 aile katılmazken 29 ailenin katılmıştır ve bu sayı tüm ailelerin çoğunluğunu (%40,28) göstermektedir. Bu verilerden yola çıkarak, Türk ailelerin çoğunluğuna göre, çocuklarının Kita’da gördükleri etkinlikleri evde de uygulamak istedikleri sonucuna varılmıştır.

Tablo 9

Katılımcıların “Çocuklar(ım) okul dışı boş zamanlarını Türk arkadaşlarıyla geçiriyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	8	11,11
Katılmıyorum	9	12,5
Kararsızım	12	16,67
Katılıyorum	25	34,72
Kesinlikle Katılıyorum	18	25

Not: n = 72.

Tablo 9. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) okul dışı boş zamanlarını Türk arkadaşlarıyla geçiriyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 9'a göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 8 aile (%11,11) kesinlikle katılmıyorum, 9 aile (%12,5) katılmıyorum, 12 aile (%16,67) kararsızım, 25 aile (%34,72) katılıyorum ve 18 aile (%25) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 9'da belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 8 aile kesinlikle katılmazken 25 aile katıldığı görülmektedir ve bu sayı tüm ailelerin çoğunluğunu (%34,72) göstermektedir. Bu verilerden hareketle, Türk ailelerinin çoğunluğuna göre, çocuklarının okul dışı boş zamanlarını Türk arkadaşlarıyla geçirdikleri görülmektedir.

Tablo 10

Katılımcıların “Çocuklar(ım) Alman çocuklarıyla iletişime geçmekte zorlanıyor.” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	16	22,22
Katılmıyorum	23	31,94
Kararsızım	10	13,89

Katılıyorum	18	25
Kesinlikle Katılıyorum	5	6,94

Not: n = 72.

Tablo 10. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) Alman çocuklarıyla iletişime geçmekte zorlanıyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 10'a göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 16 aile (%22,22) kesinlikle katılmıyorum, 23 aile (%31,94) katılmıyorum, 10 aile (%13,89) kararsızım, 18 aile (%25) katılıyorum ve 5 aile (%6,94) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 10'da belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 23 aile katılmazken 5' aile kesinlikle katıldıklarını belirtmiştir ve bu sayı tüm ailelerin azınlığını (%6,94) yansıtmaktadır. Elde edilen verilere göre, Türk ailelerinin çoğunluğu, çocuklarının Kita'da Alman çocuklarıyla iletişime geçmekte zorlanmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 11

Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita'da Almanlardan çok Türklerle arkadaşlık yapmayı tercih ediyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	15	20,83
Katılmıyorum	11	15,28
Kararsızım	10	13,89
Katılıyorum	20	27,78
Kesinlikle Katılıyorum	16	22,22

Not: n = 72.

Tablo 11. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) Kita'da Almanlardan çok Türklerle arkadaşlık yapmayı tercih ediyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 11'e göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 15 aile (%20,83) kesinlikle katılmıyorum, 11 aile (%15,28) katılmıyorum, 10 aile (%13,89)

kararsızım, 20 aile (%27,78) katılıyorum ve 16 aile (%22,22) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 11’de belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 11 aile katılmazken 20 aile katıldıklarını belirtmiştir. Bu veriler, Türk ailelerinin çocuklarının Kita’da Almanlardan çok Türklerle arkadaşlık yapmayı tercih ettiklerini göstermektedir.

Tablo 12

Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita’da Türk yemeklerinden çok Alman yemeklerini tercih ediyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	18	25
Katılmıyorum	36	50
Kararsızım	5	6,94
Katılıyorum	6	8,33
Kesinlikle Katılıyorum	7	9,72

Not: n = 72.

Tablo 12. Çocukların okul öncesi (Kita’da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) Kita’da Türk yemeklerinden çok Alman yemeklerini tercih ediyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 12’ye göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 18 aile (%25) kesinlikle katılmıyorum, 36 aile (%50) katılmıyorum, 5 aile (%6,94) kararsızım, 6 aile (%8,33) katılıyorum ve 7 aile (%9,72) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 12’de belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 36 aile katılmazken 6 ailenin katıldığı görülmektedir ve bu sayı tüm ailelerin azınlığını (%8,33) yansıtmaktadır. Sonuç olarak, Türk ailelerinin çoğunluğuna göre, çocuklarının Kita’da Türk yemeklerinden çok Alman yemeklerini tercih etmediği görülmektedir.

Tablo 13

Katılımcıların “Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Almanca konuşuyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	6	8,33
Katılmıyorum	29	40,28
Kararsızım	8	11,11
Katılıyorum	17	23,61
Kesinlikle Katılıyorum	12	16,67

Not: n = 72.

Tablo 13. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Almanca konuşuyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 13'e göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 6 aile (%8,33) kesinlikle katılmıyorum, 29 aile (%40,28) katılmıyorum, 8 aile (%11,11) kararsızım, 17 aile (%23,61) katılıyorum ve 12 aile (%16,67) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 13'deki veriler, Türk ailelerinin çocuklarının evde çoğunlukla Almanca konuşmamayı tercih ettiklerini göstermektedir.

Tablo 14

Katılımcıların “Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Türkçe konuşuyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,56
Katılmıyorum	15	20,83
Kararsızım	19	26,39
Katılıyorum	28	38,89
Kesinlikle Katılıyorum	6	8,33

Not: n = 72.

Tablo 14. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Türkçe konuşuyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını

göstermektedir. Tablo 14'e göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 4 aile (%5,56) kesinlikle katılmıyorum, 15 aile (%20,83) katılmıyorum, 19 aile (%26,39) kararsızım, 28 aile (%38,89) katılıyorum ve 6 aile (%8,33) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 14'de belirtilen önermeye 72 Türk ailesinden 4 aile kesinlikle katılmazken 28 ailenin katıldığı görülmektedir ve bu sayı çalışmaya katılan tüm Türk ailelerinin çoğunluğunu (%38,89) göstermektedir. Bu verilerden hareketle, Türk ailelerinin çocuklarının evde çoğunlukla Türkçe konuştukları görülmektedir.

Tablo 15

Katılımcıların "Çocuklar(ım) Türk bayramlarından çok Alman bayramlarını kutlamak istiyor" maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	18	25
Katılmıyorum	16	22,22
Kararsızım	24	33,33
Katılıyorum	7	9,72
Kesinlikle Katılıyorum	7	9,72

Not: $n = 72$.

Tablo 15. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan "Çocuklar(ım) Türk bayramlarından çok Alman bayramlarını kutlamak istiyor" maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 15'e göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 18 aile (%25) kesinlikle katılmıyorum, 16 aile (%22,22) katılmıyorum, 24 aile (%33,33) kararsızım, 7 aile (%9,72) katılıyorum ve 7 aile (%9,72) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 15'de belirtilen önermeye 72 Türk ailesinden 7 aile kesinlikle katılırken 24 ailenin kararsız oldukları görülmektedir ve bu sayı tüm Türk ailelerinin çoğunluğunu (%33,33) göstermektedir. Sonuç olarak, Türk ailelerinin çocuklarının Türk bayramlarından çok Alman bayramlarını kutlamada kararsız oldukları görülmektedir.

Tablo 16

Katılımcıların “Kıta’da Türk çocukları arasında gruplaşma oluyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	11	15,28
Katılmıyorum	14	19,44
Kararsızım	6	8,33
Katılıyorum	26	36,11
Kesinlikle Katılıyorum	15	20,83

Not: n = 72.

Tablo 16. Çocukların okul öncesi (Kıta’da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Kıta’da Türk çocukları arasında gruplaşma oluyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 16’ya göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 11 aile (%15,28) kesinlikle katılmıyorum, 14 aile (%19,44) katılmıyorum, 6 aile (%8,33) kararsızım, 26 aile (%36,11) katılıyorum ve 15 aile (%20,83) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 16’da belirtilen önermeye 72 Türk ailesinden 6 aile kararsızken 26 ailenin katıldığı görülmektedir ve bu sayı tüm Türk ailelerinin çoğunluğunu (%36,11) göstermektedir. Elde edilen verilerden hareketle, Türk ailelerinin çoğunluğuna göre, Kıta’da Türk çocukları arasında gruplaşma olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 17

Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kıta’da yapılan farklı yiyeceklerin evde de yapılmasını istiyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	12	16,67
Katılmıyorum	28	38,89
Kararsızım	5	6,94

Katılıyorum	21	29,17
Kesinlikle Katılıyorum	6	8,33

Not: n = 72.

Tablo 17. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) Kita'da yapılan farklı yiyeceklerin evde de yapılmasını istiyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 17'ye göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 12 aile (%16,67) kesinlikle katılmıyorum, 28 aile (%38,89) katılmıyorum, 5 aile (%6,94) kararsızım, 21 aile (%29,17) katılıyorum ve 6 aile (%8,33) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 17'de belirtilen önermeye 72 Türk ailesinden 6 aile kesinlikle katılırken 28 ailenin katılmadığı görülmektedir ve bu sayı tüm ailelerin çoğunluğunu (%38,89) göstermektedir. Sonuç olarak, Türk ailelerinin çoğunluğuna göre, çocuklarının Kita'da yapılan farklı yiyeceklerin evde de yapılmasını tercih etmedikleri görülmektedir.

Tablo 18

Katılımcıların “Çocuklar(ım)ın okulda başarılı olmaları için Anaokulu eğitiminin zaruri olduğu fikrindeyim” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	11	15,28
Katılmıyorum	8	11,11
Kararsızım	19	26,39
Katılıyorum	23	31,94
Kesinlikle Katılıyorum	11	15,28

Not: n = 72.

Tablo 18. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım)ın okulda başarılı olmaları için Anaokulu eğitiminin zaruri olduğu fikrindeyim” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 18'e göre, çalışmaya katılan Türk

ailelerinden 11 aile (%15,28) kesinlikle katılmıyorum, 8 aile (%11,11) katılmıyorum, 19 aile (%26,39) kararsızım, 23 aile (%31,94) katılıyorum ve 11 aile (%15,28) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 18’de belirtilen önermeye 72 Türk ailesinden 8 aile katılmazken 23 ailenin katıldığı görülmektedir ve bu sayı tüm Türk ailelerinin çoğunluğunu (%31,94) göstermektedir. Elde edilen verilere göre, Türk ailelerinin çoğunluğu çocuklarının okulda başarılı olmaları için Anaokulu eğitiminin zaruri olduğunu düşündükleri görülmüştür.

Tablo 19

Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita’da yapılan etkinliklere katılmak istemiyor. Örnek: Laternenumzug vb” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	18	25
Katılmıyorum	31	43,06
Kararsızım	9	12,5
Katılıyorum	10	13,89
Kesinlikle Katılıyorum	4	5,56

Not: n = 72.

Tablo 19. Çocukların okul öncesi (Kita’da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) Kita’da yapılan etkinliklere katılmak istemiyor.” Örnek: Laternenumzug vb.” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 19’a göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 18 aile (%25) kesinlikle katılmıyorum, 31 aile (%43,06) katılmıyorum, 9 aile (%12,5) kararsızım, 10 aile (%13,89) katılıyorum ve 4 aile (%5,56) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 19’da belirtilen önermeye 72 Türk ailesinden 4 ailenin kesinlikle katıldığı 31 ailenin ise katılmadığı görülmektedir ve bu sayı tüm ailelerin çoğunluğunu (%43,06) göstermektedir. Bu sonuçlardan hareketle, Türk ailelerinin

çoğunluğunun, çocuklarının Kita'da yapılan etkinliklere katılmak istediklerini ifade ettiği görülmektedir.

Tablo 20

Katılımcıların "Çocuklar(ım) Kita'da yemek yerken Alman kökenli arkadaşlarının yanına oturmakta zorlanıyor" maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	26	36,11
Katılmıyorum	24	33,33
Kararsızım	14	19,44
Katılıyorum	7	9,72
Kesinlikle Katılıyorum	1	1,39

Not: n = 72.

Tablo 20. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan "Çocuklar(ım) Kita'da yemek yerken Alman kökenli arkadaşlarının yanına oturmakta zorlanıyor" maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 20'ye göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 26 aile (%36,11) kesinlikle katılmıyorum, 24 aile (%33,33) katılmıyorum, 14 aile (%19,44) kararsızım, 7 aile (%9,72) katılıyorum ve 1 aile (%1,39) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 20'de belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 1 aile kesinlikle katılırken 26 ailenin kesinlikle katılmadığı görülmektedir ve bu sayı tüm Türk ailelerinin çoğunluğunu (%36,11) göstermektedir. Bu verilerden yola çıkarak, Türk ailelerinin çoğunluğuna göre, çocuklarının Kita'da yemek yerken Alman kökenli arkadaşlarının yanına oturmakta zorlanmadıklarını düşündüğü sonucuna varılmıştır.

Tablo 21

Katılımcıların "Çocuklar(ım)ın Almanca'yı Kita'da öğrenmesini arzuluyorum." maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,39
Katılmıyorum	11	15,28
Kararsızım	16	22,22
Katılıyorum	19	26,39
Kesinlikle Katılıyorum	25	34,72

Not: n = 72.

Tablo 21. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım)ın *Almancayı Kita'da öğrenmesini arzuluyorum*” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 21'e göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 1 aile (%1,39) kesinlikle katılmıyorum, 11 aile (%15,28) katılmıyorum, 16 aile (%26,39) kararsızım, 19 aile (%26,39) katılıyorum ve 25 aile (%34,72) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 21'de belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 1 aile kesinlikle katılmazken 25 ailenin kesinlikle katıldıkları görülmektedir ve bu sayı tüm Türk ailelerinin çoğunluğunu (%34,72) göstermektedir. Bu verilerden hareketle, Türk ailelerinin çoğunluğuna göre, çocuklarının Almancayı Kita'da öğrenmesini arzuladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 22

Katılımcıların “Çocuklar(ım)ın Türk kültürüne özgü değer ve gelenekleri öğrenip öğrenmediklerini önemsemiyorum.” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	34	47,22
Katılmıyorum	20	27,78
Kararsızım	8	11,11
Katılıyorum	7	9,72
Kesinlikle Katılıyorum	3	4,17

Not: n = 72.

Tablo 22. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım)ın Türk kültürüne özgü değer ve gelenekleri öğrenip öğrenmediklerini önemsemiyorum” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 22'ye göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 34 aile (%47,22) kesinlikle katılmıyorum, 20 aile (%27,78) katılmıyorum, 8 aile (%11,11) kararsızım, 7 aile (%9,72) katılıyorum ve 3 aile (%4,17) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 22'de belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 3 aile kesinlikle katılırken 34 ailenin kesinlikle katılmadığı görülmektedir ve bu sayı tüm Türk ailelerinin çoğunluğunu (%47,22) göstermektedir. Sonuç olarak, Türk ailelerinin çoğunluğuna göre, çocuklarının Türk kültürüne özgü değer ve gelenekleri öğrenip öğrenmediklerini önemsedikleri görülmektedir.

Tablo 23

Katılımcıların “Çocuklar(ım) hem Türk hem Alman gibi yaşamaktan hoşlanılıyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	15	20,83
Katılmıyorum	23	31,94
Kararsızım	21	29,17
Katılıyorum	8	11,11
Kesinlikle Katılıyorum	5	6,94

Not: n = 72.

Tablo 23. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) hem Türk hem Alman gibi yaşamaktan hoşlanılıyor.” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 23'e göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 15 aile (%20,83) kesinlikle katılmıyorum, 23 aile (%31,94) katılmıyorum, 21 aile (%29,17) kararsızım, 8 aile (%11,11) katılıyorum ve 5 aile (%6,94) kesinlikle katılıyorum cevabını

işaretlemiştir. Tablo 23'de belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 5 aile kesinlikle katılırken 23 ailenin tarafından katılmadığı görülmektedir ve bu sayı tüm Türk ailelerinin çoğunluğunu (%31,94) göstermektedir. Bu verilerden hareketle, Türk ailelerinin çoğunluğu çocuklarının hem Türk hem Alman gibi yaşamaktan hoşlanmadıklarını düşündüğünü yansıtmaktadır.

Tablo 24

Katılımcıların “Çocuklar(ım) evde Almanlara özgü süslemelerden çok Türklere özgü süslemelerin olmasını tercih ediyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	5	6,94
Katılmıyorum	18	25
Kararsızım	25	34,72
Katılıyorum	15	20,83
Kesinlikle Katılıyorum	9	12,5

Not: n = 72.

Tablo 24. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) evde Almanlara özgü süslemelerden çok Türklere özgü süslemelerin olmasını tercih ediyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 24'e göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 5 aile (%6,94) kesinlikle katılmıyorum, 18 aile (%25) katılmıyorum, 25 aile (%34,72) kararsızım, 15 aile (%20,83) katılıyorum ve 9 aile (%12,5) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 24'de belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 9 aile kesinlikle katılırken 25 ailenin kararsız kaldığı görülmektedir ve bu sayı tüm Türk ailelerinin çoğunluğunu (%34,72) yansıtmaktadır. Elde edilen veriler, Türk ailelerinin çocuklarının evde Almanlara özgü süslemelerden çok Türklere özgü süslemelerin olmasında kararsız kaldıklarını yansıtmaktadır.

Tablo 25

Katılımcıların “Çocuklar(ım) hem Alman hem Türk bayramlarını kutlamayı tercih ediyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	17	23,61
Katılmıyorum	18	25
Kararsızım	8	11,11
Katılıyorum	21	29,17
Kesinlikle Katılıyorum	8	11,11

Not: n = 72.

Tablo 25. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) hem Alman hem Türk bayramlarını kutlamayı tercih ediyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 25'e göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 17 aile (%23,61) kesinlikle katılmıyorum, 18 aile (%25) katılmıyorum, 8 aile (%11,11) kararsızım, 21 aile (%29,17) katılıyorum ve 8 aile (%11,11) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 25'de belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 21 ailenin kesinlikle katıldığı görülmektedir ve bu sayı tüm ailelerin çoğunluğunu (%29,17) göstermektedir. Sonuç olarak, Türk ailelerinin çoğunluğu, çocuklarının hem Alman hem Türk bayramlarını kutlamayı tercih ettiğini belirtmiştir.

Tablo 26

Katılımcıların “Çocuklar(ım) Alman ve Türk kültürü arasındaki farklılıkları anlıyor. Örnek: Noel, Paskalya (Ostern) vb.” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,17
Katılmıyorum	16	22,22
Kararsızım	12	16,67

Katılıyorum	25	34,72
Kesinlikle Katılıyorum	16	22,22

Not: n = 72.

Tablo 26. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) Alman ve Türk kültürü arasındaki farklılıkları anlıyor. Örnek: Noel, Paskalya (Ostern) vb.” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 26'ya göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 3 aile (%4,17) kesinlikle katılmıyorum, 16 aile (%22,22) katılmıyorum, 12 aile (%16,67) kararsızım, 25 aile (%34,72) katılıyorum ve 16 aile (%22,22) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 26'da belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 3 aile kesinlikle katılmazken 25 ailenin katıldığı görülmektedir ve bu sayı tüm ailelerin çoğunluğunu (%34,72) yansıtmaktadır. Bu verilerden yola çıkarak, Türk ailelerinin çoğunluğu çocuklarının Alman ve Türk kültürü arasındaki farklılıkları anladığını belirtmiştir.

Tablo 27

Katılımcıların “Çocuklar(ım) için “Bayram” kelimesi çok şey ifade ediyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Katılmıyorum	7	9,72
Kararsızım	9	12,5
Katılıyorum	26	36,11
Kesinlikle Katılıyorum	30	41,67

Not: n = 72.

Tablo 27. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) için “Bayram” kelimesi çok şey ifade ediyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 27'ye göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 7 aile (%9,72) katılmıyorum, 9 aile (%12,5) kararsızım, 26 aile (%36,11) katılıyorum ve 30 aile (%41,67) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Ayrıca araştırmaya katılan Türk ailelerinin

hiçbirinin “kesinlikle katılmıyorum” ifadesini işaretlemediği görülmektedir. Tablo 27’de belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 7 aile katılmazken 30 ailenin kesinlikle katıldığı görülmektedir ve bu sayı tüm ailelerin çoğunluğunu (%41,67) göstermektedir. Sonuç olarak, Türk ailelerinin çoğunluğu, çocukları için “Bayram” kelimesinin çok şey ifade ettiğini belirtmiştir.

Tablo 28

Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita’da cümle kurmakta zorlanıyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	12	16,67
Katılmıyorum	24	33,33
Kararsızım	17	23,61
Katılıyorum	15	20,83
Kesinlikle Katılıyorum	4	5,56

Not: n = 72.

Tablo 28. Çocukların okul öncesi (Kita’da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) Kita’da cümle kurmakta zorlanıyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 28’e göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 12 aile (%16,67) kesinlikle katılmıyorum, 24 aile (%33,33) katılmıyorum, 17 aile (%23,61) kararsızım, 15 aile (%20,83) katılıyorum ve 4 aile (%5,56) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 28’de belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 4 aile kesinlikle katıldığı 24 ailenin ise katılmadığı görülmektedir ve bu sayı tüm ailelerin çoğunluğunu (%33,33) göstermektedir. Bu sonuçlardan hareketle, Türk ailelerinin çoğunluğu, çocuklarının Kita’da cümle kurmakta zorlanmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 29

Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita’da öğretmenine kendisini rahatça ifade edebiliyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,56
Katılmıyorum	7	9,72
Kararsızım	15	20,83
Katılıyorum	29	40,28
Kesinlikle Katılıyorum	17	23,61

Not: n = 72.

Tablo 29. Çocukların okul öncesi (Kita’da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) Kita’da öğretmenine kendisini rahatça ifade edebiliyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 29’a göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 4 aile (%5,56) kesinlikle katılmıyorum, 7 aile (%9,72) katılmıyorum, 15 aile (%20,83) kararsızım, 29 aile (%40,28) katılıyorum ve 17 aile (%23,61) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 29’da belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 4 aile kesinlikle katılmazken 29 ailenin katıldığı görülmektedir ve bu sayı tüm ailelerin çoğunluğunu (%40,28) göstermektedir. Elde edilen verilerle, Türk ailelerinin çoğunluğu, çocuklarının Kita’da öğretmenine kendisini rahatça ifade edebildiklerini belirtmiştir.

Tablo 30

Katılımcıların “Çocuklar(ım) Kita’da Türk yemeklerini yemeyi tercih ediyor” maddesine verdiği cevapların dağılımı

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,39
Katılmıyorum	18	25
Kararsızım	14	19,44

Katılıyorum	17	23,61
Kesinlikle Katılıyorum	22	30,56

Not: n = 72.

Tablo 30. Çocukların okul öncesi (Kita'da) karşılaştıkları kültürel sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olan “Çocuklar(ım) Kita'da Türk yemeklerini yemeyi tercih ediyor” maddesine Türk ailelerinin cevaplarının dağılımını göstermektedir. Tablo 30'a göre, çalışmaya katılan Türk ailelerinden 1 aile (%1,39) kesinlikle katılmıyorum, 18 aile (%25) katılmıyorum, 14 aile (%19,44) kararsızım, 17 aile (%23,61) katılıyorum ve 22 aile (%30,56) kesinlikle katılıyorum cevabını işaretlemiştir. Tablo 30'da belirtilen önermeye, 72 Türk ailesinden 7 aile kesinlikle katılırken 1 aile kesinlikle katılmazken 22 aile kesinlikle katıldıklarını belirtmiştir ve bu sayı tüm ailelerin çoğunluğunu (%30,56) göstermektedir. Sonuç olarak, Türk ailelerinin çoğunluğu, çocuklarının Kita'da Türk yemeklerini yemeyi tercih ettiklerini belirtmiştir.

Türk Çocuklarının Kita'da Karşılaştıkları Kültürel Sorunlarda Ebeveynlerinin Cinsiyetine Göre Anlamlı Bir Farklılık Var mıdır?

Türk çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlarda ebeveynlerinin cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık var mıdır? sorusuna yönelik olarak elde edilen verilere Ki-kare testi uygulanmıştır. Her bir hücre içerisinde yer alan beklenen kişi sayısının az olması nedeniyle Fisher Exact Testi'ne göre düzeltme yapılmıştır.

Türk çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlarda ebeveynlerinin cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemek üzere yapılan Ki-kare testi Fisher Exact Testi düzeltmesine göre elde edilen sonuçlar Tablo 31'de gösterilmiştir.

Tablo 31

Fisher Exact Testi sonuçları

	İstatistik	p
	Değeri	

1.Çocuklar(ım) Kita'da Almanca konuşulmasını yadırgıyor.	6,667	0,139
2.Çocuklar(ım) Kita'da gördükleri etkinlikleri (çam ağacı, karnaval kostümleri vb.) evde de uygulamak istiyor.	4,576	0,343
3.Çocuklar(ım) okul dışında boş zamanlarını Türk arkadaşlarıyla geçiriyor.	5,039	0,281
4.Çocuklar(ım) Alman çocuklarıyla iletişime geçmekte zorlanıyor.	4,362	0,369
5.Çocuklar(ım) Kita'da Almanlardan çok Türklerle arkadaşlık yapmayı tercih ediyor.	6,685	0,149
6.Çocuklar(ım) Kita'da Türk yemeklerinden çok Alman yemeklerini tercih ediyor.	7,230	0,106
7.Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Almanca konuşuyor.	5,882	0,209
8. Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Türkçe konuşuyor.	2,880	0,619
9. Çocuklar(ım) Türk bayramlarından çok Alman bayramlarını kutlamak istiyor.	6,752	0,145
10.Kita'da Türk çocukları arasında gruplaşma oluyor.	6,278	0,172
11. Çocuklar(ım) Kita'da yapılan farklı yiyeceklerin evde de yapılmasını istiyor.	4,527	0,775
12. Çocuklar(ım)ın okulda başarılı olmaları için Anaokulu eğitiminin zaruri olduğu fikrindeyim.	8,810	0,063
13. Çocuklar(ım) Kita'da yapılan etkinliklere katılmak istemiyor. Örnek: Laternenumzug vb.	1,688	0,833
14. Çocuklar(ım) Kita'da yemek yerken Alman kökenli arkadaşlarının yanına oturmakta zorlanıyor.	5,041	0,264
15. Çocuklar(ım)ın Almancayı Kita'da öğrenmesini arzuluyorum.	2,641	0,675

16. Çocuklar(ım)ın Türk kültürüne özgü gelenek ve görenekleri öğrenip öğrenmediklerini önemsemiyorum.	0,604	0,982
17. Çocuklar(ım) hem Türk hem Alman gibi yaşamaktan hoşlanıyor.	3,736	0,448
18. Çocuklar(ım) evde Almanlara özgü süslemelerden çok Türklere özgü süslemelerin olmasını tercih ediyor.	1,552	0,844
19. Çocuklar(ım) hem Alman hem Türk bayramlarını kutlamayı tercih ediyor.	2,881	0,604
20. Çocuklar(ım) Alman ve Türk kültürü arasındaki farklılıkları anlıyor. Örnek: Noel, Paskalya	0,898	0,951
21. Çocuklar(ım) için "Bayram" kelimesi çok şey ifade ediyor.	1,993	0,602
22. Çocuklar(ım) Kita'da cümle kurmakta zorlanıyor.	4,504	0,366
23. Çocuklar(ım) Kita'da öğretmenine kendisini rahatça ifade edebiliyor.	7,891	0,083
24. Çocuklar(ım) Kita'da Türk yemeklerini yemeyi tercih ediyor.	1,349	0,923

Tablo 31'e göre, Türk ebeveynlerin cinsiyetine göre anlamlı bir ilişki göstermediği tespit edilmiştir.

Türk Çocuklarının Kita'da Karşılaştıkları Kültürel Sorunlarda Ebeveynlerinin Eğitimlerini Aldıkları Yere Göre Anlamlı Bir Farklılık Var mıdır?

Türk çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlarda ebeveynlerinin eğitimlerini aldıkları yere göre anlamlı bir farklılık var mıdır? sorusuna yönelik olarak yapılan Ki-kare testi Fisher Exact Testi düzeltmesine göre elde edilen sonuçlar Tablo 32'de gösterilmiştir.

Tablo 32*Fisher Exact Testi sonuçları*

	İstatistik Değeri	p
1.Çocuklar(ım) Kita'da Almanca konuşulmasını yadırgıyor.	0,167	0,767
2.Çocuklar(ım) Kita'da gördükleri etkinlikleri (çam ağacı, karnaval kostümleri vb.) evde de uygulamak istiyor.	1,213	0,894
3.Çocuklar(ım) okul dışında boş zamanlarını Türk arkadaşlarıyla geçiriyor.	7,493	0,100
4.Çocuklar(ım) Alman çocuklarıyla iletişime geçmekte zorlanıyor.	4,793	0,296
5.Çocuklar(ım) Kita'da Almanlardan çok Türklerle arkadaşlık yapmayı tercih ediyor.	9,828	0,051
6.Çocuklar(ım) Kita'da Türk yemeklerinden çok Alman yemeklerini tercih ediyor.	3,303	0,531
7.Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Almanca konuşuyor.	1,605	0,852
8. Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Türkçe konuşuyor.	0,627	0,990
9.Çocuklar(ım) Türk bayramlarından çok Alman bayramlarını kutlamak istiyor.	1,642	0,836
10.Kita'da Türk çocukları arasında gruplaşma oluyor.	4,381	0,351
11. Çocuklar(ım) Kita'da yapılan farklı yiyeceklerin evde de yapılmasını istiyor.	4,471	0,339
12. Çocuklar(ım)ın okulda başarılı olmaları için Anaokulu eğitiminin zaruri olduğu fikrindeyim.	8,589	0,060

13. Çocuklar(ım) Kita'da yapılan etkinliklere katılmak istemiyor. Örnek: Laternenumzug vb.	4,200	0,376
14. Çocuklar(ım) Kita'da yemek yerken Alman kökenli arkadaşlarının yanına oturmakta zorlanıyor.	3,823	0,451
15. Çocuklar(ım)ın Almancayı Kita'da öğrenmesini arzuluyorum.	17,353	0,001*
16. Çocuklar(ım)ın Türk kültürüne özgü gelenek ve görenekleri öğrenip öğrenmediklerini önemsemiyorum.	2,122	0,748
17. Çocuklar(ım) hem Türk hem Alman gibi yaşamaktan hoşlanıyor.	8,285	0,064
18. Çocuklar(ım) evde Almanlara özgü süslemelerden çok Türklere özgü süslemelerin olmasını tercih ediyor.	1,192	0,921
19. Çocuklar(ım) hem Alman hem Türk bayramlarını kutlamayı tercih ediyor.	1,414	0,871
20. Çocuklar(ım) Alman ve Türk kültürü arasındaki farklılıkları anlıyor. Örnek: Noel, Paskalya	2,427	0,684
21. Çocuklar(ım) için "Bayram" kelimesi çok şey ifade ediyor.	7,030	0,057
22. Çocuklar(ım) Kita'da cümle kurmakta zorlanıyor.	4,348	0,350
23. Çocuklar(ım) Kita'da öğretmenine kendisini rahatça ifade edebiliyor.	3,503	0,482
24. Çocuklar(ım) Kita'da Türk yemeklerini yemeyi tercih ediyor.	2,000	0,799

Tablo 32'ye göre, Türk ebeveynlerinin eğitimlerini aldıkları yere göre 15'inci madde de "Çocuklar(ım)ın Almancayı Kita'da öğrenmesini arzuluyorum." istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Madde 15 için bakılan sütun oran testi sonucunda, bu farklılığın "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" ifadesi olduğu ve Türk ebeveynlerinin eğitimlerini aldıkları yer Türkiye olanların lehine olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Türk Çocuklarının Kita'da Karşılaştıkları Kültürel Sorunlarda Ebeveynlerinin Eğitim Durumuna Göre Anlamlı Bir Farklılık Var mıdır?

Türk çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlarda ebeveynlerinin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır? sorusuna yönelik olarak yapılan Ki-kare testi Fisher Exact Testi düzeltilmesine göre elde edilen sonuçlar Tablo 33'de gösterilmiştir.

Tablo 33

Fisher Exact Testi sonuçları

	İstatistik Değeri	p
1.Çocuklar(ım) Kita'da Almanca konuşulmasını yadırgıyor.	3,923	0,275
2.Çocuklar(ım) Kita'da gördükleri etkinlikleri (çam ağacı, karnaval kostümleri vb.) evde de uygulamak istiyor.	12,483	0,011*
3.Çocuklar(ım) okul dışında boş zamanlarını Türk arkadaşlarıyla geçiriyor.	4,559	0,343
4.Çocuklar(ım) Alman çocuklarıyla iletişime geçmekte zorlanıyor.	4,881	0,306
5.Çocuklar(ım) Kita'da Almanlardan çok Türklerle arkadaşlık yapmayı tercih ediyor.	13,174	0,009*
6.Çocuklar(ım) Kita'da Türk yemeklerinden çok Alman yemeklerini tercih ediyor.	3,668	0,454
7.Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Almanca konuşuyor.	1,253	0,889
8. Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Türkçe konuşuyor.	2,237	0,719
9.Çocuklar(ım) Türk bayramlarından çok Alman bayramlarını kutlamak istiyor.	2,177	0,718
10.Kita'da Türk çocukları arasında gruplaşma oluyor.		

	2,247	0,721
11. Çocuklar(ım) Kita'da yapılan farklı yiyeceklerin evde de yapılmasını istiyor.	3,631	0,465
12. Çocuklar(ım)ın okulda başarılı olmaları için Anaokulu eğitiminin zaruri olduğu fikrindeyim.	9,684	0,043*
13. Çocuklar(ım) Kita'da yapılan etkinliklere katılmak istemiyor. Örnek: Laternenumzug vb.	5,891	0,201
14. Çocuklar(ım) Kita'da yemek yerken Alman kökenli arkadaşlarının yanına oturmakta zorlanıyor.	3,529	0,500
15. Çocuklar(ım)ın Almancayı Kita'da öğrenmesini arzuluyorum.	1,183	0,978
16. Çocuklar(ım)ın Türk kültürüne özgü gelenek ve görenekleri öğrenip öğrenmediklerini önemsemiyorum.	6,417	0,155
17. Çocuklar(ım) hem Türk hem Alman gibi yaşamaktan hoşlanıyor.	2,806	0,611
18. Çocuklar(ım) evde Almanlara özgü süslemelerden çok Türklere özgü süslemelerin olmasını tercih ediyor.	1,379	0,884
19. Çocuklar(ım) hem Alman hem Türk bayramlarını kutlamayı tercih ediyor.	1,684	0,823
20. Çocuklar(ım) Alman ve Türk kültürü arasındaki farklılıkları anlıyor. Örnek: Noel, Paskalya	3,938	0,420
21. Çocuklar(ım) için "Bayram" kelimesi çok şey ifade ediyor.	3,704	0,299
22. Çocuklar(ım) Kita'da cümle kurmakta zorlanıyor.	3,181	0,549
23. Çocuklar(ım) Kita'da öğretmenine kendisini rahatça ifade edebiliyor.	6,488	0,159
24. Çocuklar(ım) Kita'da Türk yemeklerini yemeyi tercih ediyor.	3,617	0,460

Tablo 33'e göre, Türk ebeveynlerin eğitim durumuna göre madde 2 "*Çocuklar(ım) Kita'da gördükleri etkinlikleri (çam ağacı, karnaval kostümleri vb.) evde de uygulamak istiyor*", madde 5 "*Çocuklar(ım) Kita'da Almanlardan çok Türklerle arkadaşlık yapmayı tercih ediyor.*" ve madde 12 "*Çocuklar(ım) okulda başarılı olmaları için Anaokulu eğitiminin zaruri olduğu fikrindeyim.*" 'de istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Madde 2 için bakılan sütun oran testi sonucunda, bu farklılığın "kesinlikle katılıyorum" ifadesi olduğu ve Türk ebeveynlerinin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların lehine olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Madde 5 için bakılan sütun oran testi sonucunda, bu farklılığın "katılmıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" ifadesi olduğu ve eğitim durumu üniversite ve üstü olanların lehine olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Madde 12 için bakılan sütun oran testi sonucunda, bu farklılığın "kesinlikle katılıyorum" ifadesi olduğu ve Türk ebeveynlerinin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların lehine olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu ile Öğretmenlerin Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan öğretmenlere, Türk çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlar hakkında sorular yöneltilmiştir. Türk öğretmenlere göre Türk çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültür sorunlarına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumları bu bölümde ele alınmıştır. Bu alt probleme ilişkin bulgular, görüşme sorularına göre ele alınıp yorumlanmıştır.

2.1. Türk çocuklarının Kita'da karşılaştığı kültürel sorunlar nelerdir?

Öğretmenler, Türk çocuklarının Kita'larda birçok kültürel sorunla karşılaştıklarını ve bunların arasında en önemli olanın dil sorunu olduğunu ve bunun sonucunda çocukların kendilerini doğru bir şekilde ifade edemediklerine dikkat çekmişlerdir. Ayrıca, dil sorununun Türk çocuklarında özgüven eksikliğine neden olduğunu ve bazı çocukların bu sürece uyum sağlayamadıklarından dolayı stres olup ağladıklarını belirtmişlerdir. Aşağıda öğretmenlerin görüşlerinden örnekler verilmiştir.

Ö2: Türk çocukların okulda karşılaştığı birçok kültürel sorun bulunmaktadır. Bunların başında dil sorunu ve kendini yeterince ifade edememe problemi gelmektedir. Ayrıca dini ve kültürel farklılıklardan dolayı entegrasyon problemi oluşmaktadır.

Ö11: Dil yetersizliği; Türk çocuklarının Kita'da karşılaştığı önemli bir sorundur. Bu durumda, çocuklar kendilerini doğru ifade etmekte zorlanır ve Almanca konuşanları anlama konusunda güçlük yaşarlar.

Ö5: Türk çocukları Kita'larda dil sorunu yaşıyorlar, ilk olarak ana dilleri olan Türkçeyi öğreniyorlar, bu sebepten adaptasyon sorunu yaşıyorlar.

Ö6: Dil sorunları: Türk çocukları ana dillerinin Türkçe olması nedeniyle Almancayı öğrenme ve anlama konusunda zorluk yaşıyorlar.

Ö9: Her öğrenci başlangıçta Kita'ya uyum sağlamakta zorlanır ancak Türk öğrencilerimiz kültürel farklılık nedeniyle daha büyük bir stres yaşıyorlar. Beslenme alışkanlıklarından Alman disiplinine kadar çeşitli farklılıklar var. Örneğin, içeriye girerken "merhaba" demek veya bir şey aldığı anda "teşekkür etmek" gibi davranışlar, çocuklara kazandırılmaya çalışılan disiplin sürecinde stres yaşamalarına neden oluyor. Bazı çocuklar bu süreci algılayamadığı için yemek yememeyi tercih ediyor veya bazıları ağlamaya başlıyor.

Ö10: Alman çocuklarının özgür olmaları ve kendi ayaklarının üzerinde durabilmeleri bunun kültürel olduğunu düşünüyorum. Türk çocukları ile kıyasladığımızda, bazı gruplardaki çocuklar kendi ayakları üzerinde durma konusunda sorunlar yaşayabiliyorlar. Bu sorunlar özgüven eksikliği, çekingenlik gibi durumlara yol açabiliyor. Tabi bu durum her Türk çocuğu için geçerli olmuyor.

2.2. Kita'larda uygulanan dini/bayram/ritüellere yönelik Türk çocuklarının tutum ve davranışları nasıldır?

Öğretmenlere "Kita'larda uygulanan dini/bayram/ritüellere yönelik çocuklarının tutum ve davranışları nasıldır?" sorusu sorulmuştur. Çocukların tutum ve davranışlarına

yönelik öğretmenlerin görüşleri iki temada toplanmıştır. Birinci tema, çocukların bu etkinliklere uyum sağladığı ve katılım gösterdikleri görüşüdür. İkinci temada ise, çocukların bu etkinliklere uyum sağlamakta zorlandığı ve sorgulayıcı bir tutum sergilediği şeklindedir. Uyum sağladığını belirten öğretmenler, Kita'larda yapılan özel süslemeler, ışıktandırmalar ve özel etkinliklerin çocukların ilgisini çektiğini ve cezbedtiğini düşünmektedir. Öğretmenler, uyum sağlayan çocukların bu ritüelleri aile içinden bildikleri için yadırgamadıklarını ve daha kolay uyum sağladıklarını ifade etmişlerdir. Çoğunlukla öğretmenlerin görüşü, çocukların Kita'larda bu etkinliklere uyum sağlamada zorlandıkları ve iki kültür arasında kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerine göre, çocukların uyumsuzluğunun nedenlerinden biri, özel kutlama ve ritüelleri anlamlandıramamaları ve bunları sorgulamalarıdır. Çocuklar genellikle "Neden bunları kutluyoruz?" şeklinde sorular sorguladıkları belirtilmiştir. Zira "Çocuklar kendilerini baskı altında hissedip genelde ailelerini hatalı buluyorlar. Kendi kültürümüze ait davranışları evinde doyum seviyesinde yaşamış bir çocuk daha rahat bir kıyaslama yapıp bunları fazla sorun etmiyor." cevabını vererek çocuklar iki kültür arasında kaldıklarını ve uyum sorunu yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Soru ile ilgili öğretmenlerin görüşlerinden örnekler aşağıda belirtilmiştir.

Ö2: Okullarda uygulanan dini/bayram/ritüellere yönelik çocukların tutumu iki farklı grup içerisinde değerlendirilebilir. Bazı çocuklar bu etkinliklere katılmayı tercih ederken, bazı çocuklar ise bu etkinliklere katılmak istemediklerini davranışlarıyla göstermektedir. Okulların sınıf içerisinde yapılan dini bayramlara özel etkinliklere ve süslemelere büyük önem vermesi nedeniyle bazı çocukların bu etkinliklere ilgi gösterdiklerini ve zaman zaman özendiklerini gözlemleyebiliriz.

Ö8: Çocuklar, Türk kültüründe ve İslam dininde yer almayan Noel, Paskalya, Karnaval gibi Hristiyan bayramları için "Neden bunları kutluyoruz?" gibi sorularla merak ediyorlar. Aynı şekilde Ramazan, Kurban Bayramları, 23 Nisan, 19 Mayıs gibi bayramları anlamlandırmak konusunda da güçlük çekiyorlar. Ancak, çocuklar genellikle hızlı bir şekilde uyum sağlıyorlar.

Ö9: Bayram ve dini ritüeller okullarda renkli ve dikkat çekici sunumlarla ve eğlenceli etkinliklerle kutlanmaktadır. Çocuklar için çok dikkat çekici olan bu törenler doğal olarak çocukları da cezbediyor. Bu törenlere oyun gözüyle bakıyorlar. Evlerde veliler bizim bayramımız olmadığını her ne kadar dile getirseler de bu kültürün içinde bulduklarından Noel'de hediyeler almayı, Noel Baba'nın gelişini beklemeyi, Paskalya Bayramı'nda yumurta avı oynamayı, Cadılar Bayramı'nda kostüm alıp kapı kapı gezip şeker toplamayı arzuluyorlar. Özellikle Noel zamanında şehrin ışıklarla süslenmesi çocuklar için büyüleyici oluyor. Bütün bunlarla veli mücadelesi de çocukların iki kültür arasında kalması da büyük sorun haline geliyor. Çocuklar kendilerini baskı altında hissedip genelde ailelerini hatalı buluyorlar. Kendi kültürümüze ait davranışları evinde doyum seviyesinde yaşamış bir çocuk daha rahat bir kıyaslama yapıp bunları fazla sorun etmiyor.

Ö11: Çocuklar bu duruma uyum sağlıyorlar ve yadırgamıyorlar. Bazı çocuklar evlerinden veya aile büyüklerinden bu kutlamalar hakkında bilgi sahibi oluyorlar.

Ö14: Küçük yaştaki çocuklar bunu bir oyun ve eğlence olarak görüyorlar ve tam olarak ne anlama geldiğini bilmeden, her söylenilene ayak uyduruyorlar.

2.3. Size göre Türk çocukları Kita'da Türk diliyle ilgili ne tür sorunlar yaşıyor?

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, öğretmenlerin Türk çocukları Kita'da Türk diliyle ilgili yaşadıkları sorunlar üzerine görüşleri belirlenmek amaçlanmıştır. Çoğu öğretmenlere göre, Türk çocuklarının kendini yeterince ifade edemediklerini, bundan dolayı Alman arkadaşları ve öğretmenleriyle iletişim problemleri ile karşılaştıkları görüşünü bildirmiştir. Kita'larda Türk diliyle ilgili sorun yaşanmasının sebeplerinden birinin, Türk çocuklarının kendi aralarında Türkçe konuşmalarının yasaklanması olduğu Türk öğretmenler tarafından gözlemlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler bu yasağın çocukların hiç konuşmamayı tercih etmelerine, agresif davranışlar sergilemelerine ve Kita'ya gelmek istememelerine neden olduğu saptamıştır. Türk diliyle ilgili sorun görmeyen öğretmenler ise çocukların bilinçli olduklarını ve Alman dilini ortak dil olarak kabul ettiklerini ifade etmişlerdir. Soru ile ilgili öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö2: Türk çocukların iki kültür arasında yetişmeleri, dil öğrenimine de yansımaktadır. Özellikle okullarda gözlemediğimiz, çocukların kendilerini yeterince ifade edememe ve okullarda konuşulan dili tam anlamıyla anlayamama sorunlarıdır.

Ö8: Annesi evlenip Türkiye'den Almanya'ya gelmiş çocukların, ev ortamında Türkçe konuşulduğu için okul öncesi dönemde sınıf ortamında ilk yıllarda iletişim problemi yaşıyorlar.

Ö9: Türk çocukları okula başladığı günlerde evde Almanca konuşulsa bile iki dil arasında kaldıklarından dolayı kendilerini rahatça ifade edemiyorlar. Kimisi kendini anlatamayacağı için uzun süre hiç konuşmamayı tercih ediyor. Bazılarında da konuşamadıkları için agresif davranışlar gözlemleniyor. Bu sebeplerden okula gelmek istemiyorlar. Biz her iki dilde de konuşabildiğimiz için çocukların kendilerini daha rahat hissettiklerini görüyoruz.

Ö12: İki Türk çocuğunun Türkçe konuşması bazı öğretmenler tarafından hoş karşılanmıyor.

Ö13: Bazı öğretmenler Türk çocuklarının Türkçe konuşmasını istemiyorlar.

Ö14: Çocuklar bu konuda çok bilinçliler. Evde Türkçe anaokulunda da Almanca konuşulması gerektiğini ayırt edebiliyorlar. Biz öğretmenlerinde açıklamaları ile ortak dilin Almanca olduğunu fark ediyorlar.

2.4. Türk çocuklarının Kita'da Alman diline yönelik tutumları nasıldır?

Araştırmada, Türk çocuklarının Kita'da Alman diline yönelik tutumlarına ilişkin öğretmenlere görüşülmüştür. Öğretmenler, Türk çocuklarının Kita'nın ilk yıllarında zorlandıklarını gözlemlediklerini, ancak büyük bir azim ve çabayla Almancayı hızlı bir şekilde öğrendiklerini belirttiler. Soru ile ilgili öğretmenlerin görüşlerinden örnekler aşağıda belirtilmiştir.

Ö2: Okulun ilk yıllarında çocukların kendini yeterince ifade edememe ve Alman dilini tam anlamıyla anlayamama sebeplerinden dolayı çocukların biraz daha içe kapanık ve Alman diline karşı isteksiz olduğunu gözlemleyebiliriz. Ancak ilerleyen okul dönemlerinde

ise Alman dilini tam anlamıyla öğrendiklerinde daha özgüvenli bir dil kullanımını sergilediklerini görmekteyiz.

Ö4: Kita'ya yeni başlayan Türk çocuklarının başlangıçta ana dilini kullanmalarından dolayı önceleri iletişim kurmak zor oluyor. Zamanla öğrendikleri Almancayı artık daha sık, hatta sürekli kullanmaya başlıyorlar.

Ö5: Almanya'da yaşayan Türk çocukları başlangıçta zorlansalar da başarılı olmak için çaba gösteriyorlar ve başarıyorlar. Ana dililerinin farklı olması, genç yaşta iki dil sahibi olmalarına yol açıyor. Almanya'da yaşayacaklarını bildikleri için bu dili öğrenmeye büyük önem veriyorlar.

Ö9: Başlangıçta konuşmakta zorlanıyorlar fakat hızlı bir şekilde öğreniyorlar ve öğrendikten sonra genellikle Almanca konuşmayı tercih ediyorlar.

Ö10: Alman dilini çok çabuk kavrayabiliyorlar. Bazı çocuklar farklı nedenlerden dolayı dil gelişiminde sorun yaşayabiliyorlar.

Ö11: Velilerin ve öğrencilerin kardeşlerinin Almanca konuşma seviyeleri, doğal olarak çocukların dil kabiliyetini etkiliyor. Almanca bilmeyen veya yetersiz olan ebeveynlerin çocukları iki dilde yetiştirilen çocuklara göre dil öğrenmek için daha fazla zamana ihtiyaç duyuyor.

2.5. Türk çocukları Alman kültürüne dair yapılan etkinliklere katılım sağlamakta zorlanıyorlar mı? Buna yönelik görüşleriniz nelerdir?

Araştırmaya katılan öğretmenlere "Türk çocukları Alman kültürüne dair yapılan etkinliklere katılım sağlamakta zorlanıyorlar mı? Buna yönelik görüşleriniz nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğu, Kita'ların düzenlediği Alman kültürüne dair etkinliklere Türk çocuklarının olumlu bir şekilde katılım sağladıklarını ifade etmiştir. Etkinliklerin eğlenceli bir şekilde hazırlanması, çocukların bu etkinliklere seyerek katıldıklarını gözlemlemişlerdir. Aşağıda öğretmenlerin görüşlerine dair örnekler verilmiştir.

Ö1: Bir zorluk yaşanmadığını düşünüyorum. Tüm çocuklar Kita'ya başladıktan itibaren Alman kültürüne adapte olmaya çalışılıyor.

Ö2: Türk çocukları Alman kültürüne dair yapılan etkinliklere aktif olarak katılmaktadır. Son yıllarda gözlemlediğim, çocukların Alman kültürüne entegre olduğu yönündedir.

Ö3: Türk çocukları Kita'da düzenlenen kültürel etkinliklere sevekle katılıyorlar.

Ö4: Hayır, yapılan etkinliklere kolaylıkla ayak uydurabiliyorlar.

Ö10: Çocuklar Alman kültürüne dair yapılan etkinliklere katılımda zorluk çekmiyorlar.

Ö11: Zorlanmıyorlar. Etkinliklerin tam anlamıyla anlamını kavramasalar da eğlenceli programlar elbette hoşlarına gidiyor ve katılım sağlıyorlar.

Ö14: Benim çalıştığım devlet anaokulunda, dini etkinlikler ile ilgili derine inilmeden yüzeysel düzeyde eğlenceli şeyler anlatılıyor. Bundaki amaç her kültürden çocuğa eğlenceli bir şeyler sunabilmektir.

2.6. Türk çocukları size kendisini hangi dilde ifade etmeyi tercih ediyor? Sizce bunun sebebi nedir?

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, "Türk çocukları size kendisini hangi dilde ifade etmeyi tercih ediyor? Sizce bunun sebebi nedir?" sorusuna yönelik cevaplar iki kategori halinde değerlendirilmiştir. Bir grup öğretmen, çocukların Kita'da Türk öğretmenler olduğunu bildikleri için kendilerini Türkçe olarak ifade etmeyi tercih ettiklerini belirtmiştir. Ayrıca, evde Türkçe konuşan ailelerin çocukların ana dillerinde daha rahat ifade etmelerine olanak sağladığı ve bu nedenle Kita'da Türkçe tercih ettikleri öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Araştırmaya katılan diğer grup öğretmenler ise, Türk çocuklarının kendilerini Almanca olarak ifade etmeyi tercih ettiklerini söylemiştir. Bu durumun nedeni olarak, evde kardeşlerin aralarında sürekli Almanca konuşması, ebeveynlerden birinin Alman olması ve evde ağırlıklı olarak Almanca konuşulması gösterilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine dair örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö2: Türk çocukları, eğer evde ağırlıklı olarak Türkçe konuşuluyorsa kendini Türkçe ifade etmeyi tercih ederken, evde ağırlıklı olarak Almanca konuşulan ailelerde yetişen

çocuklar Almanca ifade etmeyi tercih etmektedir. Bunun sebebi ise çocuğun aile ortamında öğrendiği dil ile kendini daha iyi ifade etme düşüncesidir.

Ö4: Kita'ya yeni başlayan çocuklar, kendilerini doğru ifade edebilmek için daha fazla Türk dilini tercih ederler. Kita'da daha uzun süre bulunan çocuklar ise sürekli olarak Almanca konuşuyorlar. Bunun sebebi evde kardeşlerin sürekli Almanca konuşmalarındır.

Ö7: Konuşma dili olarak Almancaya hakim oldukları için çocukların yüzde 70'i genelde Almanca olarak kendisini ifade etmeyi tercih ediyor. Bunun sebebi velilerden birisinin Alman olması ve evlerde genellikle Almancanın tercih edilmesi diye düşünüyorum.

Ö9: Çocuklar genellikle benimle Türkçe konuşuyorlar. Türkçe karşılığını bulamadıklarında, onları anlayacağımı bildikleri için yabancı dilde de kendilerini ifade ettikleri oluyor. Bir öğrencim bir seferinde "Öğretmenim sessiz konuşalım yoksa Türkçe öğrenirler" demişti. Türk olduğumu ve Türkçe konuşabildiğimi bildikleri için böyle düşündüklerini düşünüyorum.

Ö10: Bazıları Türkçe, bazıları Almanca konuşuyor. Bunun nedeninin ebeveynlerinin evde tercih ettikleri dille ilişkilendirilebileceğini düşünüyorum.

Ö13: Genel olarak çocuklar kendilerini daha rahat ifade edebildikleri için Türk dilini tercih ediyorlar. Karşılarında onları rahatça anlayabilen birileri olduğu için bu tercihi yapıyorlar.

2.7. Türk çocuklarının Kita'da Alman veya diğer uyruklu arkadaşlarına yönelik tutumları/davranışları nasıldır? Bununla ilgili gözlemlerinizi nelerdir?

Yapılan görüşmelerde, öğretmenlere "Türk çocuklarının Kita'da Alman veya diğer uyruklu arkadaşlarına yönelik tutumları/davranışları nasıldır? Bununla ilgili gözlemlerinizi nelerdir?" sorusu yöneltildiğinde öğretmenler, Türk çocuklarının Kita'da Alman veya diğer uyruklu arkadaşlarına karşı saygılı, meraklı ve samimi bir davranış sergilediklerini belirtmiştir. Öğretmenlerin gözlemlerine dair örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö4: Türk çocuklarının diğer uyruklara karşı farklı bir davranışları yoktur. Anlaşabildikleri her çocukla arkadaşlık kurabilirler.

Ö7: Türk çocuklarının arkadaş canlısı olduğunu ve diğer uluslardan olan arkadaşlarında son derece samimi bir yaklaşımla yaklaştıklarını gözlemliyorum.

Ö8: Çocukların ortak dili oyundur. Birbirleri ile oyun oynayarak iletişim kuruyorlar. Onlar için okul öncesi dönemde yabancı uyruklu arkadaşlar dil öğrenmeleri için büyük bir fırsattır. Bu sayede dil öğrenme süreçleri daha hızlı ilerliyor. Bazı çocuklar, ortak bir dil konuşamadıkları için kendilerini izole ediyor. Bu durum aslında çocuğun karakterine göre değişiyor.

Ö9: Sadece farklılıklar dikkatlerini çekiyor, olumsuz bir tutumla karşılaşmadım.

Ö14: Her çocuk diğer kültürden gelen herhangi bir çocuğa çok saygılı ve meraklı bir şekilde yaklaşıyor. Tabii ki bu durumda öğretmenlerin de büyük katkısı bulunuyor. Benim için en önemli olan şey, her bireyin kendine özgü olması ve bunu çocuklara zorlamadan kabul etmemektir.

2. 8. Türk çocukların Kita'da yaşadığı kültürel sorunların çözümüne yönelik önerileriz nelerdir?

Araştırmada öğretmenlere, Türk çocuklarının Kita'da yaşadığı kültürel sorunların çözümüne yönelik önerileri sorulduğunda, öğretmenler ailelerin çocuklarına kendi kültürlerini, dinlerini ve ritüellerini aile içinde yaşayarak örnek olmaları gerektiği görüşündedirler. Ayrıca, Türk aileler çocuklarını diğer kültürler hakkında bilgilendirerek, diğer kültürlerle karşı hoşgörülü ve saygılı bir şekilde yetiştirmeleri öğretmenlerin görüşündedir. Böylelikle çocuklar, karşılaştıkları kültürel farklılıkları ayırt edebilmeleri önem taşımaktadır. Öğretmenlerin görüşlerine dair örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö7: Çocuk, evde kendi kültürüyle büyümeli. Aileler çocuklarını bu konuda bilinçlendirmeli ve bilgilendirmeli. Kita'da gördükleri kültürel farklılıklar çocuğun kafasını karıştırmamalı.

Ö8: Evde aile çocuğa dilini, dinini, kültürünü yaşayarak örnek olmalı ve anlatarak öğretmeli. Hoşgörülü bir üslûpla, dışlayıcı veya ırkçı olmayan bir yaklaşımla çocuğun çevresinde bizden farklı dil ve kültürlerle sahip insanların olduğu kavratılmalıdır.

Ö10: Ebeveynler çocuklarıyla çok sık vakit geçirmelerini öneriyorum ve özellikle birlikte sosyal aktivitelere katılmalarını öneriyorum. Bu konuda destekleyici eğitimler ve kurumlar oluşturulabilir ve aileleri desteklenebiliriz. Aynı zamanda çocukları da bu aktivitelere katılmalarını tavsiye ediyorum.

Ö11: Kita'da kendi bayramlarımızı çocuklara anlatıp anlamlarını ve kutlama şeklimizi öğretmeyi öneririm. Aksi takdirde, çocuklar Kita'da katıldıkları etkinliklere özenip, kendilerini dışlanmış hissedebilirler ve evde de kutlamak isteyebilirler. Aynı zamanda kendi bayramlarını bilen çocuklar bu tür konular açıldığında özgüvenle kendi bayramından bahsediyorlar ve kültürümüze uygun olmayan kutlamalardan etkilenmiyorlar.

Ö14: Bu çok önemli ve gerçekten her ailenin kendine sorması gereken bir sorudur. Aile, kendi kültürünü ve dini inancını öyle güzel bir şekilde temsil etmeli ki, çocuklar da bu şekilde algılayabilsin. Aynı zamanda anaokullarında da diğer kültürlere saygı duymayı öğretmeli, çocuklarımıza onların inanç ve kültürlerinin farklı olduğunu anlatmalıyız. Bunu başarabilmek için kendi kültürümüzü ve inancımızı evimizde özenle yaşayarak çocuklarımıza aktarmalıyız, böylece çocuklarımızın diğer kültürlere olan merakını gidermiş oluruz.

2.9. Türk çocukların Kita'da dil kullanımıyla ilgili sorunlarının çözümüne yönelik önerileriz nelerdir?

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, "Türk çocukların Kita'da dil kullanımıyla ilgili sorunlarının çözümüne yönelik önerileriz nelerdir?" sorusu yönetilmiş ve öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu ilk olarak çocuklara ana dilini iyi ve düzgün bir şekilde aileleri tarafından öğretilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Buna ek olarak, ana diline hakim olan çocuklar, yabancı dil öğreniminde daha kolaylık yaşadıkları ve Kita'da dil kullanımıyla daha az sorun yaşadıkları bulgusu elde edilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine dair örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö4: Evde hem Türkçe hem Almanca konuşan ailelerin çocuklarında gözlemlediğim çocuklar Kita'da kendilerini iki dilde ifade etmeye çalışmalarıdır. Bu soruna ilişkin çözüm önerim, ailelerin önceliklilerinin çocuklarına ana dillerini öğretmeleri olmasıdır. Böylece

çocuklar iki dil arasında kalmamış olurlar. Aksi takdirde çocuklar kendilerini ne Almanca ne Türkçe olarak ifade edebilmektedir.

Ö9: İlk olarak evde doğdukları andan itibaren tek dil olarak Türkçe konuşmanın önemli olduğunu düşünüyorum. Böylece çocuklar, Türkçeyi temiz bir şekilde öğrendikten sonra ikinci dili eklemek daha kolay olacaktır. Aileler bazen endişeyle sadece Almanca veya karma bir şekilde konuşmaları gerektiğini düşünebilirler, ancak olması gereken, ilk dili kurallarına uygun ve temiz bir şekilde öğretmektir. Ana dilinde kendini iyi ifade eden bir çocuk, ikinci dilde daha büyük bir özgüvene sahip oluyor. Bunun dışında okul dışı faaliyetlerin mümkün olduğunca Türkçe olmasına özen gösterilebilir. Uyku öncesi rutinelere Türkçe kitap okuma, masal anlatma gibi aktiviteler eklemek faydalı olabilir.

Ö11: Velilerin kendi ana dillerini çocuklarına öğretmelerini öneriyorum.

Ö14: Evde ağırlık olarak Türkçe konuşmanın önemli olduğunu düşünüyorum. Diğer sosyal alanlarda, örneğin oyun parklarında ve Kita'larda çocukların Almanca öğrenme imkânı olduğunu düşünüyorum.

Bölüm 5

Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde, Almanya Köln/Chorweiler şehrindeki Türk öğretmenler ve anaokuluna giden ailelerin çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlar ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuç ve öneriler bölümünde Türk kökenli öğretmenler ve aileler ile yapılan anket ve görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda yer verilmiştir.

Almanya'da yaşayan Türk ailelerinin çocukları Kita'larda dil ve kültür farklılıklarından kaynaklanan uyum problemleri yaşamaktadır. Bu sorunlara çözüm önerileri sunabilme adına Almanya Köln-Chorweiler şehrinde yaşayan Türk çocuklarının Kita'da yaşadıkları kültür sorunlarını belirlemek adına Türk kökenli öğretmen ve ailelerin görüşleri araştırılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler analiz edilmiş elde edilen bulgular sonuç kısmında önerilere yer verilmiştir. Araştırma 72 Türk ailesi ve 14 Türk öğretmenin gönüllü katılımlarıyla yürütülmüştür. Türk ailelerine Ataca (1998) ve Kömürcü (2011) tarafından geliştirilen ölçeklerden hareket edilerek 24 maddelik "Köln-Chorweiler Bölgesindeki Türk Çocuklarının Kita'da Karşılaştıkları Kültür Sorunları Anketi" oluşturulmuş ve Türk ailelerine uygulanmıştır (EK-2). Türk öğretmenlere ise çocukların Kita'da karşılaştıkları kültür sorunları ve bu sorunların çocuklar üzerindeki etkilerini saptamaya yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Köln-Chorweiler bölgesindeki "Türk Çocuklarının Kita'da Karşılaştıkları Kültür Sorunları Anketi" SPSS İstatistik 26 versiyonu ile analiz edilmiş ve ayrıca anlamlı bir farklılık elde edilebilmesine yönelik katılımcı sayısının az olması nedeniyle Fisher Exact Testi'ne göre düzeltme yapılmıştır. İstatiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmaya katılan Türk ebeveynlere ait tanımlayıcı bulgular belirlenmiş ve elde edilen verilerden araştırmaya kadın velilerin daha yoğun katılım gösterdiği, Türk ebeveynlerin çoğunluğunun eğitim düzeylerinin lise ve üniversite mezunu olduğu,

çoğunluğunun eğitimlerini Almanya'da tamamladığı ve Türk ebeveynlerin çoğunluğunun 15 yıldan daha uzun süredir Almanya'da yaşadığı görülmüştür.

Bir başka bulgu ise, çocukların Kita'da Almanca konuşulmasını yadırgıyor maddesine 72 ailenin 22'si katılmazken 3'ü kesinlikle katıldıklarıdır. Fakat Türk ailelerine çocukların Kita'da gördükleri etkinlikleri (çam ağacı, karnaval kostümleri vb.) evde de uygulamak isteyip istemedikleri sorulduğunda 72 Türk ailesinden 18 aile çocuklarının uygulamak istemezken 29 ailenin çocuklarının uygulamak istediği görülmektedir ve bu sayı tüm ailelerin çoğunluğunu (%40,28) göstermektedir (Tablo 8). Bu bağlamda Ki-kare testi Fisher Exact Testi sonuçlarına göre Türk ebeveynlerin eğitim durumunun üniversite ve üstü olanların lehine olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Böylelikle Türk ebeveynlerin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların çocuklarının Kita'da yapılan etkinlikleri daha fazla uygulamak istedikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Çocukların okul dışı boş zamanlarını yoğunlukla Türk arkadaşlarıyla geçirip geçirmedikleri maddesine 72 Türk ailesinin 8'i kesinlikle katılmazken 25 ailenin katıldığı görülmektedir. Türk ailelerinin çocuklarının Kita'da Alman çocuklarıyla iletişime geçmekte zorlanıp zorlanmadıkları maddesine ailelerin çoğunluğu, çocukların Kita'da Alman çocuklarıyla iletişime geçmekte zorlanmadıkları cevabını vermişlerdir (Tablo 10). Türk öğretmenlere "Türk çocuklarının Kita'da Alman veya diğer uyruklu arkadaşlarına yönelik tutumları/davranışları nasıldır?" sorusu sorulduğunda Türk çocuklarının Kita'da Alman veya diğer uyruklu arkadaşlarına yönelik saygılı, meraklı ve samimi davranış sergiledikleri cevabı vermişlerdir. Böylelikle Türk öğretmenlere sorulan 7. Soru, ailelerin "Çocuklar(ım) Alman çocuklarla iletişime geçmekte zorlanıyor" maddesine verdikleri cevabı tasdiklemektedir.

Çocuklar Kita'da Almanlardan çok Türklerle arkadaşlık yapmayı tercih ediyor maddesine 72 aileden 11 aile katılmazken 20 ailenin katıldığı görülmektedir (Tablo 11). Bu veriler, Türk ailelerinin çocuklarının Kita'da Almanlardan çok Türklerle arkadaşlık yapmayı tercih ettiklerini göstermektedir. Ancak sütun oran testi sonucunda, Türk ebeveynlerin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu farklılığın "katılmıyorum" ve

“kesinlikle katılıyorum” ifadesi olduğu ve eğitim durumu üniversite ve üstü olanların lehine olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Araştırmada çocukların evde çoğunlukla hangi dili konuşmayı tercih ettikleri incelendiğinde ailelerin bir kısmı çocukların çoğunlukla evde Almanca konuşmamayı tercih ettiğini diğer kısmının çocukların ise evde çoğunlukla Türkçe konuştukları sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 13, Tablo 14). Ancak Türk öğretmenlere “Türk çocukları size kendisini hangi dilde ifade etmeyi tercih ediyor? Sizce bunun sebebi nedir?” sorusu sorulduğunda öğretmenler ebeveynlerin evde Türkçe konuşmasından dolayı çocukların da kendilerini ana dillerinde daha rahat ifade etmeleri olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca, Kita’larda Türk çocuklarının kendilerine Almanca ifade etmeyi tercih etmelerinin nedeni ise, evde kardeşlerinin sürekli Almanca konuşuyor olması, velilerden birinin Alman olması veya evde ağırlıklı olarak Alman dilinin hâkim olmasıdır. Bu durum da öğretmenlere sorulan 6. soruya verilen yanıtlar ailelerin madde 7 ve madde 8’e verdikleri cevapları doğrulama niteliğindedir.

“Çocukların Kita’da yapılan farklı yiyeceklerin evde de yapılmasını istiyor.” maddesi incelendiğinde 72 aileden 28’i evde yapılmasını tercih etmediğini belirtirken 6 aile evde yapılmasını istediğini belirtmiştir (Tablo 17). Eğitim durumu üniversite ve üstü olan Türk ebeveynlerin çocuklarının başarılı olmaları için anaokulu eğitiminin zaruri olduğunu ifade etmişlerdir. Bu kapsamda Ki-kare testi, Fisher Exact Testi düzeltilmesinde elde edilen sonuca göre, bu farklılığın “kesinlikle katılıyorum” seçeneği olduğu ve Türk ebeveynlerin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların lehine olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$) (Tablo 33).

“Çocuklar Kita’da yapılan etkinliklere katılmak istemiyor.” maddesine bakıldığında 72 Türk aileden 4 aile tarafından kesinlikle katıldıklarını 31 ailenin katılmadığı görülmektedir ve bu sayı tüm ailelerin çoğunluğunu (%43,06) yansıtmaktadır (Tablo 19). Ancak Türk öğretmenlere yöneltilen 5.Soru “Türk çocukları Alman kültürüne dair yapılan etkinliklere katılım sağlamakta zorlanıyorlar mı?” incelendiğinde öğretmenlerin çoğunluğu, Kita’larda Alman kültürüne dair yapılan etkinliklere Türk çocuklarının olumlu yönde katılım sağladıklarını ifade etmiştir. Başka bir başka bulgu ise Türk ailelerin çoğunluğu (%47,22)

çocuklarının Türk kültürüne özgü değer ve gelenekleri öğrenmelerini önemsediklerini ifade etmiştir (Tablo 22). Bulgular göz önünde bulundurulduğunda Alman ve Türk kültürü arasındaki farklılıkları ayırt edebildikleri görülmüştür. Whriter ve Acar (1998) yapmış oldukları çalışmada, okul öncesi dönemde çocukların kendi kültürel değerlerine olumlu bir değer yargısı geliştirmesi ve sağlıklı bir kültürel benlik oluşturması önemli bir rol oynadığını ve bu çocukların farklı kültürel değerlere sahip ortamlara uyum sağlamalarını kolaylaştırdığını ifade etmiştir. Araştırmada “Çocuklar(ım)ın Almancayı Kita’da öğrenmesini arzuluyorum.” maddesi ile ebeveynlerin eğitimlerini aldıkları yer değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir (Tablo 21). Bu bağlamda Ki-kare testi, Fisher Exact Testi analizine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ve bu maddeyi onaylanan Türk ebeveynlerden eğitimini Türkiye’de alanların lehine olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Türk öğretmenlerin görüşlerini belirlemeye yönelik, Türk çocuklarının okulda karşılaştığı kültürel sorunları, Kita’larda uygulanan dini bayram/ritüellere yönelik çocukların tutumu ve davranışları ve Türk çocuklarının Kita’da Türk diliyle ilgili ne tür sorunlar yaşadıkları sorulmuştur. Ek olarak Türk çocuklarının Kita’da Alman diline yönelik tutumları, Kita’da Alman kültürüne dair yapılan etkinliklere katılım sağlamakta zorlanıp zorlanmadıkları ve buna yönelik görüşleri de sorulmuştur. Ayrıca Türk çocuklarının öğretmenlere kendisini hangi dilde ifade etmeyi tercih ettiğini ve bunun sebebinin ne olduğu, Türk çocuklarının Alman veya diğer milletlerden arkadaşlarına yönelik tutumları ve davranışları ve bununla ilgili öğretmenlerin gözlemleri de sorulmuştur. Son olarak Türk çocuklarının Kita’da yaşadığı kültürel sorunların ve Kita’da dil kullanımıyla ilgili sorunlarının çözümüne yönelik ne gibi önerileri olduğu da öğretmenlere sorulmuştur. Görüşmelerden elde edilen verilerden aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Çocukların Kita’da karşılaştıkları problemlerin başında dil sorunu gelmektedir.
2. Dil yetersizliği yaşayan çocuklar kendini ifade edememesi sonucunda agresif tavırlar sergilemektedirler.
3. Kita’da iletişim kuramayan çocuklarda özgüven eksikliği oluşmaktadır.

4. Kita'da çocukların bir kısmı dini bayram/ritüellere karşı sorgulayıcı yaklaşım sergilerken, aile içerisinde uygulanan dini bayram/ritüellerle tanışmış olan çocuklar uyum sağlamaktadır.
5. Kita'nın ilk zamanlarında dil problemi yaşayan çocuklar, zorluk çekmelerine rağmen, hızlı bir şekilde Alman dilini öğrenmektedirler.
6. Kita'da etkinliklerin eğlenceli şekilde uygulanmasından dolayı, çocuklar etkinliklere sevekle katılım sağlamaktadırlar.
7. Evlerinde Almanca konuşulması, velilerden birinin Alman olması veya kardeşleriyle Almanca iletişim kurması çocukların Kita'da öğretmenlerinin Türk asıllı olmalarına rağmen kendini Almanca olarak ifade etmelerini sağlamaktadır.
8. Evde ağırlıklı Türkçe konuşan ve Alman dilinde yetersiz olan çocukların bir kısmı Türk öğretmenler ile Türkçe konuşmayı tercih etmektedir.
9. Çocuklar Kita'da Türk olmayan arkadaşlarına karşı saygılı ve samimi davranış sergilemektedir.

Türk öğretmenlerin görüşlerine yönelik yarı yapılandırılmış görüşme sorularının bulgularına bakıldığında Kita'da çocukların ailelerinin dil ve kültür farklılıklarından kaynaklanan uyum problemleri yaşadıkları belirlenmiştir. Sakız (2016), öğrencilerin okullarda uyum zorlukları, dil ve iletişim sorunları, kültürel sorunu gibi olumsuzluklar yaşadıklarını bildirerek çalışmamızın bulgularını doğrulamaktadır.

Benzer şekilde, Takır ve Özerem (2020) çalışmalarında göçmen çocuklarının eğitim ortamlarında yaşadıkları iletişim, kültür çatışması, başarısızlık, davranış bozukluğu sorunları yaşadıklarını bildirilmiştir.

Son olarak Türk çocuklarının Kita'da yaşadığı kültürel sorunların ve Kita'da dil kullanımıyla ilgili sorunlarının çözümüne yönelik Türk öğretmenlerin önerileri aşağıda belirtilmiştir.

Öğretmenler kültürel sorunların çözümüne yönelik, ailelerin öncelikle çocuklarına kendi kültür ve dinlerini tam anlamıyla öğretmelerini ve örnek olarak aile içerisinde yaşamalarını önermektedir. Öğretmenler böylece çocukların kendi kültür, din ve kimliklerini

tanımları sonucunda diğer kültür ve dinlere saygılı ve hoşgörülü olacağı görüşündedir. Ayrıca Banks (2013) yapmış olduğu araştırmada erken yaşlarda çok kültürlü eğitimin, çocukların ayrımcı tutumlarının değiştirebileceğini desteklemiştir.

Öğretmenler dil kullanımıyla ilgili sorunların çözümüne yönelik, ana diline vâkıf olan, ana dilini iyi ve düzgün konuşabilen çocukların yabancı dil öğreniminde daha başarılı olmalarından dolayı ailelere öncelikli olarak çocuklarına ana dillerini öğretmelerini önermektedir. Türkçe ve yabancı dil eğitimi birbirine paralel olmalı. Türkçeyi iyi konuşan bir öğrenci, yabancı dilde de kendisini güzel ifade edebilir. Bu nedenle ailelerin çocuklarına küçük yaştan itibaren öncelikle ana dilini doğru kullanmasını öğretmesi gerekiyor. Okulların görevi ise dil eğitiminde mümkün olduğu kadar doğal ortamı çocuklara sağlamasıdır (Ulusoğlu, 2009).

Araştırmada elde edilen veriler ve yukarıda ifade edilen görüşler doğrultusunda Almanya'nın Köln-Chorweiler şehrindeki Türk çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlar ve bu sorunların çocukların üzerindeki olumsuz etkilerinin engellemek için bazı çözüm önerileri sunulmuştur.

Türk ailelerine, çocuklarının Kita'larda kendilerini yeterince ve doğru bir şekilde ifade edebilmeleri ve Alman dilini daha kolay öğrenebilmeleri için öncelikle çocuklarına yabancı bir dil öğretmek yerine ana dillerini doğru ve etkili bir şekilde öğretmeleri tavsiye edilir. Çocukların Türk dilini daha iyi ve doğru bir şekilde öğrenmeleri için okullarda sunulan Türkçe derslerine katılmaları da önerilen bir adımdır.

Türk ailelerine, çocuklarına kendi kültürel ve dini kimliklerini öğretmeleri, aile içinde dini bayram ve ritüelleri yaşamaları ve aynı zamanda çocuklarına diğer kültürlerin, dinlerin ve ritüellerin de tanıtılması önerilmektedir. Bu sayede, kendi kültürlerini tanıyan ve benimseyen çocuklar, diğer kültürlere, dinlere ve ritüellere saygılı, hoşgörülü ve kabul edici bir tutum sergileyecekleri düşünülmektedir.

Türk ailelerine, çocukların iki kültür ve iki dil arasında kalmamaları için evde Alman ve Türk dilini karıştırarak kullanmamaları, tek bir dil üzerine yoğunlaşmaları, özellikle evde

ana dil eğitimi vermeleri ve yabancı dil öğreniminin okullarda gerçekleşmesinin çocuk için daha iyi olduğu tavsiye edilmelidir.

Türk öğretmenlere, Almancayı bilmeyen çocukların Türkçe konuşmayı tercih ettiği durumlarda hem Almanca kelimeler hem de beden dilini kullanarak eğlenceli bir şekilde iletişim kurmaları önerilmelidir. Bu yaklaşım, çocukların özgüvenlerini kırmadan Almanca öğrenmelerine katkı sağlayabilir ve yabancı dil öğreniminde başarılı olmalarına yardımcı olabilir.

Bu çalışma ayrıca Türk ailelere, Kita'larda uygulanan dini ritüel ve bayramlara çocukların kültür çatışmasının önüne geçebilmeleri için öncesinde bu dini ritüel ve bayramlar hakkında çocuklarının bilgilendirilmesi gerektiğini önermektedir. Bu sayede, çocukların kültür çatışmasıyla karşılaşma olasılığı azaltılarak, daha uyumlu bir ortam yaratılması hedeflenmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma Türk ailelere ve öğretmenlere Kita'larda ortaya çıkan kültürel sorunların çözümüne katkıda bulunabilecek teşvik edici bir çalışma olarak değerlendirilebilir. Almanya'da yaşayan Türk ailelerinin çocukları, kendi dil, kültür ve kimliklerini koruyarak yaşadıkları toplumda karşılaşabilecekleri dil ve kültür sorunlarının üstesinden gelmeleri için önemli bir kaynak olabilir. Bu çalışma, Türk ailelere ve öğretmenlere rehberlik ederek bu sorunların çözümünde yardımcı olabilecek bir kaynak sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, bu tez çalışmasının gelecekte yapılabilecek benzer çalışmalara ışık tutması ve bu konudaki araştırmaların devamına teşvik etmesi beklenmektedir.

Kaynaklar

- Arıkan, R. (2013). *Araştırma yöntem ve teknikleri*. Ankara.
- Ataca, B. (1998). *Psychological, sociocultural, and marital adaptation of Turkish immigrants in Canada* (Unpublished PhD Thesis). Queen's University, Canada.
- Atasoy Çiçek Ş. (2017). *Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Türkçe bilmeyen 3-6 yaş çocuklarının karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Banks, J. A. (2013). *Çokkültürlü Eğitime Giriş*. Anı Yayınları, Ankara.
- Bedeutung Kindertagesstätten (2020). *Evangelische Kirche in Deutschland (EKD)*.
<https://www.kirchenfinanzen.de/diakonie/finanzierung/kindertagesstaetten.html>
- Begemann, E., (1970). *Die Erziehung der sozio-kulturell benachteiligten Schüler zur erziehungswissenschaftlichen grundlegung der „hilfsschulpaedagogik“*. Dortmund.
- Biesinger, A., & Schweitzer, F. (2013). *Religionspädagogische Kompetenzen*. Zehn Zugänge für pädagogische Fachkräfte in Kitas. Freiburg im Breisgau, Baden-Württemberg
- Caspar, U. & Leyendecker, B. (2011). Deutsch als Zweitsprache. Die Sprachentwicklung türkischstämmiger Vorschulkinder in Deutschland. *Zeitschrift für Entwicklungspsychologie und Pädagogische Psychologie*, 43(3), 100 – 115.
- Creswell, J.W. (2006). *Understanding Mixed Methods Research*. Chapter 1.
http://www.sagepub.com/upm-data/10981_Chapter_1.pdf
- Çetin, S. (2015). *Okul öncesi görsel motor bütünlemeyi değerlendirme aracının geçerlik ve güvenirlik çalışması*. (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Deutsche Welle (2014). *Die Mischung macht's*. <https://www.dw.com/de/islamischer-kindergarten-hier-wird-deutsch-gesprochen/a-17363324>
- Dillman, DA. (1978). *Mail and Telephone Surveys: The Total Design Method*. John Wiley and Sons, New York.

- Durgel, E. ve Yağmurlu, B. (2014). Türk göçmen ailelerde sosyalleştirme hedefleri ve ana babalık: Okul öncesi döneme detaylı bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 5-15.
- Ersoy, A.F., Turan, N. (2019). Sığınmacı ve göçmen öğrencilerde sosyal dışlanma ve çeteleşme. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(2), 828-840.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara.
- Fritz, D. (2023). *Ich will Kindergärtner/in werden: Das sollten Sie zur Erzieherausbildung oder Umschulung wissen*. <https://www.kita.de/wissen/erzieherin-ausbildung/>
- Greene, J. C. (2005). The generative potential of mixed methods inquiry. *International Journal of Research & Method in Education*, 28(2), 207 – 211.
- Gümüş, C. (2016). *Farklı kültürel değerler arasında yetişen çocuklar*. Pisikonet. <http://www.pisikonet.com/Yazilarimiz-farkli-kulturel-degerler-arasinda-yetisen-cocuklar-251.html>
- Güven Tezcan S. (2017). *Temel Epidemiyoloji*. Ankara.
- Jansen, F., & Wunderlich, T. (1997). *Katholische Kindergärten auf Entwicklungskurs*. Katholischer Tageseinrichtungen für Kinder. Freiburg.
- Jerry D.R. (1974). *Introduction Sociology*. Mcnolly Company, Chicago.
- JEUK, S. (2005). *Erste schritte in der zweitsprache deutsch, eine empirische untersuchungdes spracherwerbs türkischer migrantenkinder in kindertageseinrichtungen*. (Doctoral dissertation). Universität zu Freiburg, Freiburg.
- Jüntsche, I., & Böse, W. (1992). *Im Kindergarten Glauben erleben. Anregungen und Hilfen für Erzieherinnen*. Kaufmann Ernst, Remscheid.

Kämper, S. (2017). *Das Recht des Kindes auf Religion und seine Umsetzung in der Kita.*

https://www.kitafachtexte.de/fileadmin/Redaktion/Publikationen/KiTaFT_Kaemper_2017_RechtDesKindesAufReligion.pdf

Kardam, F. and C. W. Pfaff (1993). *Issues in Educational Policy and Language Development of Bilingual Children in Berlin.* Multiethnische Gesellschaft und Schule in Berlin. Waxmann Münster, New York.

Kısakürek, M.A. (1969). Eğitim programlarının geliştirilmesi ile öğretim süreçleri arasındaki ilişkiler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(1), 21-35.

Kindererziehung. (2020). *Begriffserklärung und Entstehung christlicher Kindergärten.*

<https://www.kindererziehung.com/kindergartenkonzepte/christlicher-kindergarten.php>

Kornmann, R. (2003). *Migrantenkinder in der Sonderschule-Sonderfälle?* AG Tagung. Migrantenkinder in NRW - Sozialer Aufstieg oder Verelendung. Wuppertal-Barmen.

Kömürcü, E. (2011). *Almanya'da yaşayan Türk göçmenlerin sosyo-kültürel sorunları: Bir entegrasyon çalışması.* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Kuşu, T. (2003). Anket Yöntemi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Laube, S., & Zünd, M. (2005). *Erklär mir deinen Glauben: Die fünf Weltreligionen.* Betz, Wien.

LVR-Redaktion Kuladig. (2023). *Stadtteil Köln-Chorweiler.*

<https://www.kuladig.de/Objektansicht/KLD-281089>

Mertek, M. (1998). *Gurbetteki Türk çocukları.* <https://www.mmertek.de/gurbetteki-tuerk-cocuklari/>

Oğuz, E. S., (2011). Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(2).

Öntürk, M., Öztürk, E. D. & Akyüz, H. Ö. (2023). Göçmen çocukların eğitimde yaşadıkları güçlükler. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*.

<https://doi.org/10.29228/smryj.67969>

Özgüven, E., İ. (2010). *Ailede iletişim ve yaşam*. Ankara.

Palo, G. (2014). *Türkiye'den Almanya'ya Göç ve Türkiye Göçmenlerinin Almanya'daki Halk Kütüphanelerini Kullanma Durumu*. (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Paloma F. de la Hoz (2005). Das Familienhandbuch des Staatsinstituts für Frühpädagogik. *Institut für Freizeitpädagogik (pp.71-75)*. Wien.

Perkins, D. M., Mebert, C. J. (2005). Efficacy of multicultural education for preschool children: A domain-specific approach. *Journal of Cross-Cultural Psychology* 36(4), 497-512.

Plano, C. V. L., & Creswell, J. W. (2014). *Understanding Research: A Consumer's Guide*. Pearson Education, Boston.

Sakız, H. (2016). Göçmen çocuklar ve okul kültürleri: Bir bütünleştirme önerisi. *Göç Dergisi*, 3(1), 65-81.

Schweitzer, F. (2011). Menschenwürde und evangelische Bildung. *Theologischer Verlag Zürich Theologische*, 2.

Statista Research Department. (2020).

<https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1376/umfrage/anzahl-der-erwerbstaetigen-mit-wohnort-in-deutschland/>

Statistisches Bundesamt. (2010). *Bevölkerung mit migrationshintergrund ergebnisse des mikrozensus*. Statistisches Bundesamt, Wiesbaden.

Stosch, K. (2022). *Einführung in die Systematische Theologie*. Schöningh, Paderborn

Şener, T. (2000). Almanya'da okulöncesi eğitime kısa bir bakış. *Selçuk Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı*.

Takır, A., Özerem, A. (2020). Farklı kültürlerin bulunduğu bir okul ortamında yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştıkları sorunların çok kültürlülük bağlamında incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(1).

Temel, Z.F., Yazıcı, Z (2011). İki dilli ve tek dilli çocuklarda dil gelişimi okuma olgunluğu ilişkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(22), 155 - 169

Tezcan S. (1992). Epidemiyoloji: Tıbbi Araştırmaların Yöntem Bilimi. *Hacettepe Halk Sağlığı Vakfı Yayın*, 92(1).

Türk Dil Kurumu (2020). Türkçe Sözlük. TDK Yayınları, Ankara.

Ulusogulu, B. (2009). *Kendi dilini iyi bilmeyen yabancı dil öğrenemez*.

<https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/kendi-dilini-iyi-bilmeyen-yabanci-dil-ogrenemez-11554145>

Variş, F. (1989). Eğitimde program geliştirmeye sistematik yaklaşım. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 22(1), 7-12.

Welt (2020). *Deutschlands Einwohnerzahl ist auf dem Höchststand*.
<https://www.welt.de/wirtschaft/article205092316/Bevoelkerung-Deutschlands-Einwohnerzahl-ist-auf-dem-Hoechststand.html>

Whirter, M. J., Acar, V. N. (1998). *Çocukla iletişim*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

Yagmurlu, B., Citlak, B., Dost, A. & Leyendecker, B. (2009). Türk annelerin çocuk sosyalleştirme hedefleride: eğitime bağlı olarak gözlemlenen farklılıklar (Child Socialization Goals of Turkish Mothers: An investigation of education related within-culture variation). *Türk Psikoloji Dergesi (Turkish Journal of Psychology)*, 24, 1-15.

Yıldırım, C. (2018). *Farklı kültürel yapıların çocuklar üzerinde etkisi*. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

EK-1: GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Sayın katılımcı,

Bu anket formu Prof. Dr. Mehmet Kurudayıoğlu danışmanlığında Hacettepe Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülmekte olan "Almanya'da Yaşayan Okul Öncesi Türk Çocuklarının Karşılaştığı Kültürel Sorunlar: Köln Örneği" başlıklı yüksek lisans tez çalışması için yapılmaktadır.

Bu araştırma için Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan gerekli izinler alınmıştır.

Almanya'daki Türk çocuklarının okul öncesi "Kindergarten"da karşılaştıkları kültürel problemleri ve bu problemlerin çocuklar üzerindeki etkilerini araştırmak amacıyla hazırlanan bu anket, Türk çocukları ile direkt temasta olan siz değerli öğretmen ve velilerin konu ile ilgili görüşlerini öğrenmeyi hedeflemektedir.

Elde dilecek bu veriler, amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacaktır. Toplanan veriler izniniz olmadan başkalarıyla kesinlikle paylaşılmayacaktır.

Gönüllülük esasına dayanan bu çalışmada, katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır. İsmınızı yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkartacak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz.

Araştırmanın amacı tamamen bilimsel içeriklidir. Bu amacı gerçekleştirebilmek için, anketi doldurmanıza ihtiyaç duymaktayım.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Zeynep GÜÇLÜ

Danışman

Prof. Dr. Mehmet KURUDAYIOĞLU

Adres: Hacettepe Üniversitesi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Beytepe – Ankara

Bana bu çalışma ile ilgili gerekli tüm bilgiler aktarılmıştır. Özgür irademle adı geçen çalışmada katılımcı olmayı kabul ediyorum.

Tarih:

Katılımcı:

Adı, Soyadı:

Adres:

Tel:

İmza:

EK- 2: ANKET FORMU**Kişisel Bilgilerinize İlişkin Sorular**

- 1) **Cinsiyetiniz:** Erkek () Kadın ()
- 2) **Yaşınız?**
- 3) **Eşiniz:** Alman () Türk () Diğer (belirtiniz).....
- 4) **Eğitim durumunuz nedir?**
İlkokul mezunu () İlköğretim (ortaokul) mezunu ()
Lise mezunu () Yüksekokul / üniversite mezunu ()
Diğer (belirtiniz)()
- 5) **Eğitim aldığınız yer?**
Almanya () Türkiye () Diğer (belirtiniz).....
- 6) **Kaç yıldır Almanya'da yaşıyorsunuz?**
1-3 () 3-6 () 7-10 () 10-15 () 15 ve Üstü ()
- 7) **Çalışıyor musunuz?** Evet () Hayır ()

I. BÖLÜM

Aşağıdaki ifadeler, Almanya'nın Köln–Chorweiler bölgesinde yaşayan okul öncesi Türk çocuklarının Kita'da karşılaştıkları kültürel sorunlar ve bu sorunların çocuklar üzerinde ki etkileri ile ilgilidir.

Açıklama: Aşağıda yer alan soruları cevaplandırırken;

(1) Kesinlikle Katılmıyorum

(2) Katılmıyorum

(3) Kararsızım

(4) Katılıyorum

(5) Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden yalnızca birini işaretleyiniz.

<p>1. Çocuklar(ım) Kita'da Almanca konuşulmasını yadırgıyor.</p> <p><i>Kesinlikle Katılmıyorum</i> 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ <i>Kesinlikle Katılıyorum</i></p>
<p>2. Çocuklar(ım) Kita'da gördükleri etkinlikleri (çam ağacı, karnaval kostümleri vb.) evde de uygulamak istiyor.</p> <p><i>Kesinlikle Katılmıyorum</i> 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ <i>Kesinlikle Katılıyorum</i></p>
<p>3. Çocuklar(ım) okul dışında boş zamanlarını Türk arkadaşlarıyla geçiriyor.</p> <p><i>Kesinlikle Katılmıyorum</i> 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ <i>Kesinlikle Katılıyorum</i></p>
<p>4. Çocuklar(ım) Alman çocuklarıyla iletişime geçmekte zorlanıyor.</p> <p><i>Kesinlikle Katılmıyorum</i> 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ <i>Kesinlikle Katılıyorum</i></p>
<p>5. Çocuklar(ım) Kita'da Almanlardan çok Türklerle arkadaşlık yapmayı tercih ediyor.</p> <p><i>Kesinlikle Katılmıyorum</i> 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ <i>Kesinlikle Katılıyorum</i></p>
<p>6. Çocuklar(ım) Kita'da Türk yemeklerinden çok Alman yemeklerini tercih ediyor.</p> <p><i>Kesinlikle Katılmıyorum</i> 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ <i>Kesinlikle Katılıyorum</i></p>
<p>7. Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Almanca konuşuyor.</p> <p><i>Kesinlikle Katılmıyorum</i> 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ <i>Kesinlikle Katılıyorum</i></p>
<p>8. Çocuklar(ım) evde çoğunlukla Türkçe konuşuyor.</p> <p><i>Kesinlikle Katılmıyorum</i> 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ <i>Kesinlikle Katılıyorum</i></p>
<p>9. Çocuklar(ım) Türk bayramlarından çok Alman bayramlarını kutlamak istiyor.</p> <p><i>Kesinlikle Katılmıyorum</i> 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ <i>Kesinlikle Katılıyorum</i></p>
<p>10. Kita'da Türk çocukları arasında gruplaşma oluyor.</p> <p><i>Kesinlikle Katılmıyorum</i> 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ <i>Kesinlikle Katılıyorum</i></p>
<p>11. Çocuklar(ım) Kita'da yapılan farklı yiyeceklerin evde de yapılmasını istiyor.</p> <p><i>Kesinlikle Katılmıyorum</i> 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ <i>Kesinlikle Katılıyorum</i></p>
<p>12. Çocuklar (ım)ın okulda başarılı olmaları için Anaokulu eğitiminin zaruri olduğu fikrindeyim.</p> <p><i>Kesinlikle Katılmıyorum</i> 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ <i>Kesinlikle Katılıyorum</i></p>

13. Çocuklar(ım) Kita’da yapılan etkinliklere katılmak istemiyor. Örnek: Laternenumzug vb.

Kesinlikle Katılmıyorum 1 2 3 4 5 *Kesinlikle Katılıyorum*

14. Çocuklar(ım) Kita’da yemek yerken Alman kökenli arkadaşlarının yanına oturmakta zorlanıyor.

Kesinlikle Katılmıyorum 1 2 3 4 5 *Kesinlikle Katılıyorum*

15. Çocuklar (ım)ın Almancayı Kita’da öğrenmesini arzuluyorum.

Kesinlikle Katılmıyorum 1 2 3 4 5 *Kesinlikle Katılıyorum*

16. Çocuklar (ım)ın Türk kültürüne özgü gelenek ve görenekleri öğrenip öğrenmediklerini önemsemiyorum.

Kesinlikle Katılmıyorum 1 2 3 4 5 *Kesinlikle Katılıyorum*

17. Çocuklar(ım) hem Türk hem Alman gibi yaşamaktan hoşlanıyor.

Kesinlikle Katılmıyorum 1 2 3 4 5 *Kesinlikle Katılıyorum*

18. Çocuklar(ım) evde Almanlara özgü süslemelerden çok Türklere özgü süslemelerin olmasını tercih ediyor.

Kesinlikle Katılmıyorum 1 2 3 4 5 *Kesinlikle Katılıyorum*

19. Çocuklar(ım) hem Alman hem Türk bayramlarını kutlamayı tercih ediyor.

Kesinlikle Katılmıyorum 1 2 3 4 5 *Kesinlikle Katılıyorum*

**20. Çocuklar(ım) Alman ve Türk kültürü arasındaki farklılıkları anlıyor.
Örnek: Noel, Paskalya (Ostern) vb.**

Kesinlikle Katılmıyorum 1 2 3 4 5 *Kesinlikle Katılıyorum*

21. Çocuklar(ım) için “Bayram” kelimesi çok şey ifade ediyor.

Kesinlikle Katılmıyorum 1 2 3 4 5 *Kesinlikle Katılıyorum*

22. Çocuklar(ım) Kita’da cümle kurmakta zorlanıyor.

Kesinlikle Katılmıyorum 1 2 3 4 5 *Kesinlikle Katılıyorum*

23. Çocuklar(ım) Kita’da öğretmenine kendisini rahatça ifade edebiliyor.

Kesinlikle Katılmıyorum 1 2 3 4 5 *Kesinlikle Katılıyorum*

24. Çocuklar(ım) Kita’da Türk yemeklerini yemeyi tercih ediyor.

Kesinlikle Katılmıyorum 1 2 3 4 5 *Kesinlikle Katılıyorum*

EK-3: Teil I.

Die unten erwähnten Ausdrücke beziehen sich auf die in Deutschland lebenden türkischen Kinder, die im Kindergarten in Köln-Chorweiler mit interkulturellen Problemen konfrontiert werden und die Auswirkungen dieser.

Erklärung: Wählen Sie zwischen den zu Verfügung stehenden Möglichkeiten;

(1) Stimme auf keinen Fall zu

(2) Stimme nicht zu

(3) Ich bin mir unsicher

(4) Stimme zu

(5) Stimme voll und ganz zu das Zutreffende aus.

<p>1. Meine Kinder finden es seltsam, dass im Kindergarten Deutsch gesprochen wird.</p> <p>Stimme auf keinen Fall zu 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ Stimme voll und ganz zu</p>
<p>2. Meine Kinder möchten die im Kindergarten durchgeführten Aktivitäten (z.B. Karneval) auch Zuhause durchführen.</p> <p>Stimme auf keinen Fall zu 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ Stimme voll und ganz zu</p>
<p>3. Meine Kinder verbringen ihre Freizeit außerhalb der Schule mit türkischsprachigen Freunden.</p> <p>Stimme auf keinen Fall zu 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ Stimme voll und ganz zu</p>
<p>4. Meine Kinder haben Probleme sich mit deutschen Kindern zu verständigen.</p> <p>Stimme auf keinen Fall zu 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ Stimme voll und ganz zu</p>
<p>5. Meinen Kindern knüpfen mehr Freundschaften mit türkischsprachigen als mit deutsch-sprachigen Kindern im Kindergarten.</p> <p>Stimme auf keinen Fall zu 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ Stimme voll und ganz zu</p>
<p>6. Meine Kinder bevorzugen im Kindergarten Essen aus der deutschen Küche.</p> <p>Stimme auf keinen Fall zu 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ Stimme voll und ganz zu</p>
<p>7. Meine Kinder sprechen Zuhause überwiegend Deutsch.</p> <p>Stimme auf keinen Fall zu 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ Stimme voll und ganz zu</p>
<p>8. Meine Kinder sprechen Zuhause überwiegend Türkisch.</p> <p>Stimme auf keinen Fall zu 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ Stimme voll und ganz zu</p>
<p>9. Meine Kinder bevorzugen deutsche Feiertage vor türkischen.</p> <p>Stimme auf keinen Fall zu 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ Stimme voll und ganz zu</p>

10. Es entstehen Gruppierungen unter türkischen Kindern im Kindergarten.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

11. Meine Kinder wollen, dass das Essen aus dem Kindergarten auch Zuhause gekocht wird.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

12. Ich bin der Meinung, dass die Erziehung im Kindergarten erforderlich sind, damit meine Kinder in der Schule erfolgreich werden.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

13. Meine Kinder möchten an den Aktivitäten im Kindergarten nicht teilnehmen (z.B. Laternenzug).

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

14. Meine Kinder haben Schwierigkeiten damit, während des Essens im Kindergarten neben deutschen Kindern zu sitzen.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

15. Ich möchte, dass meine Kinder Deutsch im Kindergarten lernen.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

16. Es ist mir unwichtig, ob meine Kinder die türkische Kultur lernen oder nicht.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

17. Es gefällt meinen Kindern, sowohl als Türke, als auch als Deutscher zu leben.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

18. Meine Kinder bevorzugen türkische Dekorationen mehr als deutsche im Haus.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

19. Meine Kinder bevorzugen es, sowohl deutsche als auch türkische Feiern zu feiern.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

20. Meine Kinder bemerken die Unterschiede zwischen deutschen und türkischen Feiertagen.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

21. Das Wort „Bayram“ (=Fest) hat eine hohe Bedeutung für meine Kinder.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

22. Meine Kinder haben Schwierigkeiten damit, sich im Kindergarten auf Deutsch auszudrücken.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

23. Meinen Kindern fällt es leicht, sich mit ihren Lehrern auf deutsch zu verständigen.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

24. Meine Kinder bevorzugen türkisches Essen im Kindergarten zu essen.

Stimme auf keinen Fall zu 1 2 3 4 5 *Stimme voll und ganz zu*

EK-4: EĞİTİMCİLER İÇİN RESMİ İZİN TALEP DİLEKÇESİ

Sayın Anaokulu İdaresi,

Türkiye’de bulunan Hacettepe Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimleri Enstitüsü’nde, Prof. Dr. Mehmet Kurudayıoğlu danışmanlığında yürütülmekte olan “Almanya’da Yaşayan Okul Öncesi Türk Çocuklarının Karşılaştığı Kültürel Sorunlar: Köln Örneği” başlıklı yüksek lisans tez çalışması yapmaktayım.

Bu araştırma için Ankara Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan gerekli izinler alınmıştır.

Bu çalışma, Almanya’daki Türk çocuklarının okul öncesi “Kindergarten”da karşılaştıkları kültürel problemleri ve bu problemlerin çocuklar üzerindeki etkilerini araştırmak amacını taşımaktadır.

Araştırma için, Anaokulunda Türk çocukları ile doğrudan temasta olan, değerli öğretmenlerinizle anket hazırlamayı hedefliyorum. Elde dilecek veriler, amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacaktır.

Bu amaç doğrultusunda, anaokulunuzda görev yapan Türk eğitimciler ile anket yapabilmem için müsaade ve onaylarınızı rica ediyorum.

Anketin içeriğini gösteren bir örnek ilişikte sunulmuştur.

Teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Zeynep GÜÇLÜ

EK-5: Anfrage für die Erlaubnis zur wissenschaftlichen Forschung

Sehr geehrte Damen und Herren,

Ich befinde mich zurzeit in der Forschungsphase für meine Masterarbeit im Bereich soziale Wissenschaften unter der Aufsicht von Prof. Dr. Mehmet Kurudayıoğlu an der türkischen Universität Hacettepe. Das Thema meiner Masterarbeit lautet "Die kulturellen Probleme türkischstämmiger Kinder in Deutschland im Vorschulalter: Beispiel Köln".

Ich habe die Erlaubnis für diese Forschung bereits von der Ethikkommission der Universität Hacettepe erhalten.

Ziel dieser Studie ist es, die kulturellen Probleme und dessen Auswirkungen auf türkischstämmigen Kindern zu untersuchen.

Für die Forschung würde ich gerne einen Fragebogen mit Ihren geehrten Lehrern erstellen, die in direktem Kontakt mit türkischen Kindern im Kindergarten stehen.

Die Daten werden selbstverständlich nur für diese Forschung verwendet.

Dementsprechend bitte ich Sie hiermit um Erlaubnis und Genehmigung, damit ich eine Umfrage mit den türkischstämmigen Erziehern durchführen darf.

Ein Beispiel für den Inhalt des Fragebogens ist beigefügt.

Ich bedanke mich ganz herzlich für Ihre Aufmerksamkeit und freue mich bereits auf Ihre Rückmeldung.

Mit freundlichen Grüßen.

Zeynep GÜCLÜ

EK-6: Türk Öğretmenlere Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları**Kişisel Bilgilerinize İlişkin Sorular:**

1. Yaşınız
2. Cinsiyetiniz
3. Eğitim Durumunuz
(Lisans/ ön lisans / yüksek lisans veya doktora)
4. Kıdeminiz
5. Öğretim deneyiminiz
3 yıldan az 3-5 yıl 5 yıldan fazla

Soru 1. Türk çocukların okulda karşılaştığı kültürel sorunlar nelerdir?

Soru 2. Kita'larda uygulanan dini/bayram/ritüellere yönelik çocuklarının tutum ve davranışları nasıldır?

Soru 3. Size göre Türk çocukları Kita'da Türk diliyle ilgili ne tür sorunlar yaşıyor?

Soru 4. Türk çocuklarının Kita'da Alman diline yönelik tutumları nasıldır?

Soru 5. Türk çocukları Alman kültürüne dair yapılan etkinliklere katılım sağlamakta zorlanıyorlar mı? Buna yönelik görüşleriniz nelerdir?

Soru 6. Türk çocukları size kendisini hangi dilde ifade etmeyi tercih ediyor? Sizce bunun sebebi nedir?

Soru 7. Türk çocuklarının Kita'da Alman veya diğer uyruklu arkadaşlarına yönelik tutumları/davranışları nasıldır? Bununla ilgili gözlemleriniz nelerdir?

Soru 8. Türk çocukların Kita'da yaşadığı kültürel sorunların çözümüne yönelik önerileriz nelerdir?

Soru 9. Türk çocukların Kita'da dil kullanımıyla ilgili sorunlarının çözümüne yönelik önerileriz nelerdir?

**EK-A: Araştırma Etik Komisyon İzin Muafiyeti Formu/ Araştırma Etik Komisyonu Onay
Bildirimi**

**T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük**

Tarih: 16/03/2021
Sayı: E-35853172-300-00001499396

0001499396

Sayı : E-35853172-300-00001499396
Konu : Zeynep GÜÇLÜ (Etik Komisyon İzni)

16.03.2021

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 18.02.2021 tarihli ve E-51944218-300-00001452489 sayılı yazı.

Enstitünüz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencilerinden **Zeynep GÜÇLÜ'nün Doç. Dr. Mehmet KURUDAYIOĞLU** danışmanlığında yürüttüğü "**Almanyada'ki Türk Kökenli Çocukların Okul Öncesi Karşılaştıkları Kültür Sorunları: Köln Örneği**" başlıklı tez çalışması Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun **09 Mart 2021** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Vural GÖKMEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: DBDC9A9A-3546-4B3C-BE74-96BC1E35785D

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/hu-ebys>

Adres: Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara

Bilgi için: Sevda TOPAL

E-posta: yazimd@hacettepe.edu.tr İnternet Adresi: www.hacettepe.edu.tr Elektronik

Bilgisayar İşletmeni

Ağ: www.hacettepe.edu.tr

Telefon: 0 (312) 305 3001-3002 Faks: 0 (312) 311 9992

Telefon: 03123051008

Kep: hacettepeuniversitesi@hs01.kep.tr

EK-B: Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- * tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- * görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- * başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- * atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- * kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- * bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

...../...../.....

(İmza)

Zeynep GÜÇLÜ

EK-C: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu

27/07/2023

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanlığına,

Tez Başlığı: Almanya'da Yaşayan Okul Öncesi Türk Çocuklarının Karşılaştığı Kültürel Sorunlar: Köln Örneği

Yukarıda başlığı verilen tez çalışmamın tamamı (kapak sayfası, özetler, ana bölümler, kaynakça) aşağıdaki filtreler kullanılarak **Turnitin** adlı intihal programı aracılığı ile kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Rapor Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı	Gönderim Numarası
27/07/2023	65	97599	11/07/2023	%6	2137550905

Uygulanan filtreler:

- Kaynaklar hariç
- Alıntılar dâhil
- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarını inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan eder, gereğini saygılarımla arz ederim.

Ad Soyadı: Zeynep GÜÇLÜ

Öğrenci No.: N19124156

Ana Bilim Dalı: Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Programı:

Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Programı

Statüsü:

Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

İmza

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

(Unvan, Ad Soyadı, İmza)

Prof. Dr. Mehmet KURUDAYIOĞLU

EK-Ç: Thesis/Dissertation Originality Report

27/07/2023

HACETTEPE UNIVERSITY
Graduate School of Educational Sciences
To The Department of Turkish and Social Sciences Education

Thesis Title: Cultural Problems Faced By Turkish Preschool Children Living In Germany: Cologne Example

The whole thesis that includes the *title page, introduction, main chapters, conclusions and bibliography section* is checked by using **Turnitin** plagiarism detection software take into the consideration requested filtering options. According to the originality report obtained data are as below.

Time Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defense	Similarity Index	Submission ID
27/07/2023	65	97599	11/07/2023	%6	2137550905

Filtering options applied:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Educational Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Name Lastname: Zeynep GÜÇLÜ

Student No.: N19124156

Department: Turkish and Social Sciences Education

Program: Teaching Turkish to Turkish Children Abroad Graduate Program

Status: Masters Ph.D. Integrated Ph.D.

Signature

ADVISOR APPROVAL

APPROVED
(Title, Name Lastname, Signature)
Prof. Dr. Mehmet KURUDAYIOĞLU

EK-D: Yayınlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan "**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**" kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü/Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü/Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren ... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

..... / /

(imza)

Zeynep GÜÇLÜ

"Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge"

- (1) Madde 6.1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezinerişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılması durumunda 3 şahıslara veya kurumlara haksız kazanç; imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanın önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7.1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir*. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir
*Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

